

Auditørkorpset

Årsberetning 2018

Auditørkorpsets
afdelingsmærke

Indhold

Forord	5
Indledning	7
Sanktioner i militære straffesager 2018	11
Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov	14
Sanktioner for overtrædelse af straffeloven	26
Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning	30
Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme	35
Undersøgelser i arbejdsskadesager	38
Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.	40
Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.	44
Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret	46
Hjemmeværnssager	48
Bilag	53

Forord

»Auditørkorpsets kerneopgave er navnlig at efterforske og retsforfølge militære straffesager«

Justitia Bronzeskulptur af billedhugger Jette Vohlert. Vestre Landsret

Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

Forsvarsministeriets Auditørkorps (Auditørkorpset) er den militære anklagemyndighed i Danmark.

Auditørkorpset har til opgave at efterforske og foretage retsforfølgning i sager, der vedrører overtrædelse af den civile straffe- og særlovgivning, hvis overtrædelsen er begået af militært personel i tjenesten, i anledning af tjenesten eller på militært område.

Auditørkorpset er en selvstændig styrelse under Forsvarsministeriet og er alene underlagt Forsvarsministeriets departement.

2018 har været et relativt travlt år for Auditørkorpset. Dette skyldes dels en række større sager, der har krævet betydelige efterforskningsressourcer, og dels et generelt højt antal nye sager.

Antallet af nye strafferetlige undersøgelser steg således betydeligt i 2018 i forhold til 2017, ligesom der blev udmålt mærkbart flere sanktioner i 2018 end i forhold til året før.

Som eksempel på sager, der har aftvunget massive efterforskningsressourcer, kan nævnes de påståede anklager om nepotisme, som efter det oplyste skulle være begået af flere chefer i Forsvarsministeriets koncern.

I nogle sager har Auditørkorpset ikke vurderet, at der var grundlag for at gå ind i sagen, hvorimod Auditørkorpset i andre sager har anmodet om at få sagsakter til gennemsyn med henblik på at vurdere, om der er grundlag for at iværksætte en egentlig efterforsk-

ning. I skrivende stund er der i en enkelt sag rejst sigtelse mod en generalmajor for tjenstemisbrug efter straffeloven og grov pligtforsømmelse efter militær straffelov, ligesom en anden sag fortsat undersøges.

I 2018 har Auditørkorpset også haft et særligt fokus på sager vedrørende misbrug af tjenstligt udleverede betalingskort. Auditørkorpset har i 2018 iværksat samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse og Forsvarsministeriets Personalestyrelse, hvorefter visse sager altid indberettes til Auditørkorpset med henblik på vurdering af, om der er begået et strafbart forhold.

Behandlingen af disse sager har afstedkommet, at Auditørkorpset sammen med de to styrelser i 2019 vil iværksætte en række initiativer, der skal reducere omfanget af sager med misbrug og forkert anvendelse af firmahæftende betalingskort.

Auditørkorpset har i årets løb blandt andet været inddraget i lovgivningsprocessen om lov nr. 708 af 8. juni 2018 om forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen, der etablerede et samlet bestemmelsesgrundlag for forsvarets bistand til politiet. Loven indfører endvidere en ændret proces for gennemførelse af undersøgelser, der udspringer af denne bistand.

Auditørkorpset gennemførte i beretningsåret, som led i afslutningen af strategiperioden 2016-2018, en brugerundersøgelse blandt samarbejdspartnere i og uden for Forsvarsministeriets koncern.

Undersøgelsen viste en generel tilfredshed med Auditørkorpsets ydelser.

I det kommende år vil Auditørkorpset færdiggøre sin nye strategi for 2019-2023, der bl.a. tager højde for de initiativer mv., som følger af det seneste forsvarsforlig,

ligesom Auditørkorpset fortsat vil have særlig fokus på sagsbehandlingstiden i de militære straffesager.

København, marts 2019
Lars Stevnsborg

Indledning

»Efter retsplejelovens § 742 iværksætter Auditørkorpset efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som følges af det offentlige, er begået«

Indledning og sontringen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov

Den militære straffe- og retsplejeordning er som bekendt to-strengt, idet den dels omfatter de militære straffesager og dels de militære disciplinarsager. Begge love omfatter tjenestegørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, jf. lov nr. 1550 af 19. december 2017, der omtales straks neden for.

Mens de militære straffesager henhører under Auditørkorpset, henhører de militære disciplinarsager under de militære chefer inden for Forsvarsministeriets område. Forsvarsministeriets Personalestyrelse fører tilsyn med disciplinarordningen. Der kan herom nærmere henvises til hæftet Den Militære Retsplejeordning.

Det er således den militære chef, der indleder og undersøger en disciplinarsag efter bestemmelserne i militær disciplinarlov som en administrativ undersøgelse.

Der er en række sammenhænge mellem de to systemer. Det er for det første det samme personel, der er omfattet af de to love, for det andet er det Auditøren, der træffer endelig bestemmelse om, hvorvidt en sag skal behandles som en straffesag eller en disciplinarsag, og for det tredje kan der, efter at en straffesag er henlagt, indledes en disciplinarsag. Sanktionerne i straffesager omfatter tiltalefrafald, bøde og fængselsstraf, mens disciplinarloven omfatter en række sanktioner fra den mildeste (*irrettesættelse*) til en disciplinarbøde på op til et mak-

simum på 1/10 af den pågældendes månedsløn for hvert forhold. Hvis disciplinarlovens sanktionsmuligheder ikke er tilstrækkelige – fx i tilfælde, hvor degradering eller afskedigelse kan komme på tale – kan der indledes en tjenestemandssag.

Formålet med ordningen er – hvad enten der er tale om en straffesag eller en disciplinarsag – at sikre disciplinen i forsvaret.

Grundlæggende straffeprocessuelle regler

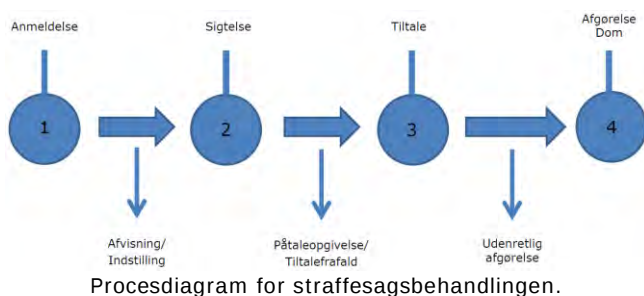
Som militær anklagemyndighed er det Forsvarsministeriets Auditørkorps opgave at efterforske og retsforfølge militære straffesager. I den årlige faglige beretning redegøres der navnlig for de straffesager, der i årets løb er afsluttet med en sanktion. Beretningen indeholder også eksempler på sager, der er afsluttet uden tiltale mv., fordi efterforskningen er indstillet i medfør af retsplejelovens regler. Beskrivelsen har til formål dels at give et overblik over praksis i militære straffesager, dels at vejlede om de mulige konsekvenser af en tilsidesættelse af gældende militære pligter.

I praksis foretager Auditørkorpset i en række tilfælde indledningsvis en nærmere undersøgelse af, hvorvidt der er grundlag for at indlede efterforskning i en sag. Det kan skyldes medieomtale af en hændelse eller indberetning herom fra militære myndigheder eller henvendelser fra medarbejdere i forsvaret. Sagerne bliver screenet ved modtagelsen, og Auditøren vurderer på baggrund af indberetningerne, om der er grundlag for at indlede efterforskning.

Kan det umiddelbart fastslås, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning, *henlægges* sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

I andre tilfælde skal der foretages en nærmere undersøgelse, før der kan træffes afgørelse. Indledes der efterforskning i en sag, har denne efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Er der efter afslutningen af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, afsluttes behandlingen af sagen efter retsplejelovens § 749, stk. 2. Hvis der er rejst sigtelse under efterforskningen, afsluttes sagens behandling med påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721.

Er der grundlag for at rejse tiltale, foreligger der flere muligheder. Sagen kan afgøres ved et udenretligt bødeforelæg eller i retten. I visse tilfælde kan sagen i stedet afgøres med et tiltalefrafald. Bødeforelæg anvendes, hvis lovovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde. Det indebærer, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale den forelagte bøde. Kan den sigtede ikke erkende sig skyldig, sendes sagen til retten med et anklageskrift.

Er der ikke grundlag for at udsende et bødeforelæg, eller skal der nedlægges påstand om frihedsstraf, indbringes sagen for retten med en retsmødebegæring eller et anklageskrift. Se nærmere publikationen Den Militære Retsplejeordning på www.fauk.dk.

Ændring af militær straffelov mv.

Som følge af en større organisationsændring på Forsvarsministeriets område i 2014 gør en række militært ansatte i dag tjeneste i nyoprettede styrelser, der udfører en række støttefunktioner, men ikke er underlagt forsvarschefen. De opgaver, som de militært ansatte udførte i den daværende Forsvarskommandos støttefunktioner, er i praksis de samme opgaver, som de militært ansatte nu udfører i de nyoprettede styrelser.

Ved lov nr. 1550 af 19. december 2017 om ændring af militær straffelov, militær disciplinarlov og militær retsplejelov blev det på denne baggrund tydeliggjort, at militært ansatte i styrelser under Forsvarsministeriet og militært ansatte i Forsvarsministeriets departement er omfattet af begrebet tjenstgørende militært personel og dermed omfattet af de tre love.

Forsvarets bistand til politiet

Ved § 4 i lov nr. 708 af 8. juni 2018 (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen m.v.) er der foretaget en ændring af militær straffelov, således at denne ikke finder anvendelse for forhold begået af tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, i forbindelse med at personallet yder bistand til politiet efter §§ 24a - 24d i lov om politiets virksomhed.

De nye bestemmelser finder som udgangspunkt først anvendelse, når soldaten er mødt til tjeneste på det sted, hvor vedkommende yder bistand til politiet og dermed er underlagt politiets ledelse, jf. lovforslagets alm. bemærkninger, pkt. 2.3.3.

Ændringen indebærer, at sådanne sager fremover skal behandles efter den civile straffelov i den civile strafferetsplejes former og således, at kompetencen til at efterforske og påtale sådanne sager om strafbare forhold flyttes fra den militære anklagemyndighed (Auditørkorpset) til Politiklagemyndigheden og den civile anklagemyndighed – som udgangspunkt statsadvokaten.

Den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden og statsadvokaten i disse sager, og efter indstilling fra Politiklagemyndigheden kan videre forfølgning af sagerne overlades til den militære anklagemyndighed til behandling i den militære retsplejes former, hvis viden om militærfaglige forhold eller militærspecifikke regler er af særlig betydning for sagen, og hvis statsadvokaten og den militære anklagemyndighed er enige herom.

I 2018 har Auditørkorpset behandlet tre sager, der udsprang af forsvarets bistand til politiet. Den ene sag er omtalt i det indledende afsnit vedr. eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2018. De to øvrige sager vedrører beruselse i tjenesten og er nærmere beskrevet i afsnittet vedrørende sanktioner for overtrædelse af militær straffelov §20.

Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2018

I dette afsnit redegøres der kort for nogle af de undersøgelser, som Auditørkorpset har iværksat i beretningsåret. Flere af sagerne har været genstand for medieomtale.

Februar

Efterforskning i udlandet – sag fra Estland (eFP)

(AU sag 2018/000194)

Fra militærpolitiet i enhanced Forward Presence (eFP) modtog Forsvarsministeriets Auditørkorps underretning om, at to danske militærkøretøjer den 8. februar 2018 var stødt sammen i den østlige del af Central Training Area i Tapa i Estland, og at dette havde medført både personel- og materielskade.

Auditørkorpset rykkede på denne baggrund ud for at efterforske sagen, idet den ene part i færdselsuheldet var tjenestegørende ved militærpolitiet i eFP.

Sagen blev den 19. februar 2018 afsluttet med en påtaleopgivelse for sigtelsen for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, om grov pligtforsømmelse, idet det på baggrund af beskrivelsen af gerningsstedet og vejforholdene samt de afgivne vidneforklaringer blev lagt til grund, at årsagen til færdselsuheldet var særdeles glat sneføre.

Maj

Betjent ramt af vådeskud ved Synagogen

(AU sag 2018/000626 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 5. maj 2018 underretning om, at en overkonstabel samme dag i forbindelse med bevogtningstjeneste ved Synagogen i København utilsigtet havde afgivet to skud med sit gevær, hvorved en polititjenestemand blev ramt i armen.

Overkonstablen blev straffet med en bøde på 6.500 kr. for overtrædelse af straffelovens § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse samt militær straffelovs § 27, stk. 2, om pligtforsømmelse af særlig grov karakter.

Sagen er uddybende beskrevet i kapitlet nedenfor vedr. sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

Arrestantsag – tyveri af pistol fra Dragonkasernen i Holstebro

Retten i Holstebro, dom af 2. juli 2018

(AU sag 2018/000671)

Auditørkontoret modtog den 16. maj 2018 en anmeldelse om, at en pistol M/49 var bortkommet fra Dragonkasernen i Holstebro.

Der blev på denne baggrund iværksat en undersøgelse af sagen, og i den forbindelse blev mistanken hurtigt rettet mod en konstabel, der kort forinden havde opsagt sin stilling, og som på gerningstidspunktet havde haft adgang til våbenkammeret på kasernen. Pågældende erkendte at have stjålet våbnet og blev varetægtsfængslet.

Han blev ved dom af 2. juli 2018 idømt 9 måneders ubetinget fængsel for tyveri og overtrædelse af våbenloven.

Sagen er nærmere beskrevet i kapitlet nedenfor om sanktioner for overtrædelse af særlovgivningen.

Juni

Helikopter taber luge under indflyvning til Rigshospitalet

(AU sag 2018/000836)

Auditørkorpset modtog den 30. juni 2018 en særlig hændelsesrapportering fra Værnsfælles Forsvarskommandos Situationscenter om, at en af Forsvarets helikoptere samme dag under en redningsaktion havde tabt en luge til en nøddør under indflyvningen til Rigshospitalet. Der var ikke personskaade i forbindelse med uheldet.

Auditørkorpset indstillede den 16. august 2018 efterforskningen i sagen, da der ikke var rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold. Det blev herved lagt til grund, at nøddørens releasehåndtag i helikopteren ved et hændeligt uheld var blevet påvirket, da en redder aftog sin redningsvest kort efter, at han var kommet ind i helikopteren med en bjærget patient. Der blev under efterforskningen ikke fundet fejl eller mangler på helikopteren, og der fremkom ikke oplysninger i sagen, der indikerede procedurefejl.

Oktober

Indledning af efterforskning i sag om mulig pligtforsømmelse og tjenestemisbrug i Forsvaret

(AU sag 2018/001331)

På baggrund af en række artikler i medierne om mulig pligtforsømmelse og tjenestemisbrug begået af chefen for Hærkommandoen besluttede Forsvarsministeriets Auditørkorps den 19. oktober 2018 at igangsætte en forundersøgelse af, om der var grundlag for at indlede en efterforskning i sagen.

På baggrund af den indledende undersøgelse blev det efterfølgende besluttet at indlede en egentlig strafferetlig efterforskning. Hærchefen blev den 31. januar 2019 sigtet for tjenestemisbrug efter

straffelovens § 155 og grov pligtforsømmelse efter den militære straffelovs § 27.

Sagen efterforskes fortsat.

Efterforskning af mulige strafbare forhold begået i forbindelse med officers forfremmelse

(AU sag 2018/000599)

I forlængelse af den ovenfor omtalte sag og på baggrund af mediomomtale i bl.a. netmediet Olfi i slutningen af oktober 2018 besluttede Auditøren at indlede en undersøgelse af, hvorvidt tjenestegørende militært personel har begået strafbare forhold i forbindelse med forfremmelse m.v. af en officer til vicechef i Værnsfælles Forsvarskommando.

Sagen efterforskes fortsat.

November

Efterforskning af muligt strafbart forhold vedr. salg af forsvarsmateriel på Facebook

(AU sag 2018/001518)

Auditørkorpset modtog 23. november 2018 en anmeldelse fra militærpolitiet om et muligt strafbart forhold vedrørende salg af forsvarsmateriel på en købs- og salgsside på Facebook.

Af salgsannoncen på Facebook fremgik det, at en civil person videresolgte militært materiel, som han havde modtaget af et familiemedlem, der er militært tjenestegørende ved et af forsvarsmaterieldepoter.

Sagen er fortsat under efterforskning.

Sergents krænkelse af kvindelig konstabel under øvelse i Norge

(AU sag 2018/001415)

Auditøren modtog i november underretning om, at en sergent i forbindelse med NATO-øvelsen TRIDENT JUNCTURE i Norge groft havde krænket en kvindelig konstabel. Krænkelsen fandt sted om natten i en beboelsesbygningens toiletafdeling, hvor sergenten havde grebet fat i kvinden bagfra og befølt hende på trods af, at hun gentagne gange havde bedt ham stoppe berøringen, hvorefter han havde skubbet hende hårdt op ad væggen m.v.

Sergenten vedtog i januar 2019 en bøde på 6.000 kr. for grov pligtforsømmelse efter militære straffelov § 27. I bødeforelægget indgik yderligere to forhold af pligtforsømmelse.

December

Arrestantsag vedr. tyveri fra arbejdsplads og overtrædelse af våbenloven

(AU sag 2018/001594)

Bornholms Politi anholdt i starten af december 2018 en overkonstabel, som var mistænkt for ulovlig våbenbesiddelse. Han blev varetægtsfængslet og sigtet for tyveri fra sin arbejdsplads og overtrædelse af våbenloven.

Da forholdet viste sig at relatere sig til personens ansættelse ved forsaret, var der tale om en militær straffesag, som er undergivet Auditørkorpsets påtalekompetence. Bornholms Politi oversendte på denne baggrund sagen til Auditørkorpset til videre efterforskning.

Sagen verserer fortsat.

Efterforskning i sag om mulig overtrædelse af toldlovgivningen på støtteskibet Esbern Snare

(AU sag 2018/001634)

Auditørkorpset modtog 17. december 2018 en anmeldelse fra Toldmyndigheden om en mulig toldlovsovertrædelse i forbindelse med skibskontrol på støtteskibet Esbern Snare den 14. december 2018. Under kontrollen konstaterede Toldmyndigheden, at beholdningen af toldfrie cigaretter ikke stemte overens med det deklarerede, ligesom skibets toldbog ikke var ført korrekt.

Sagen er fortsat under efterforskning.

Sanktioner i militære straffesager 2018

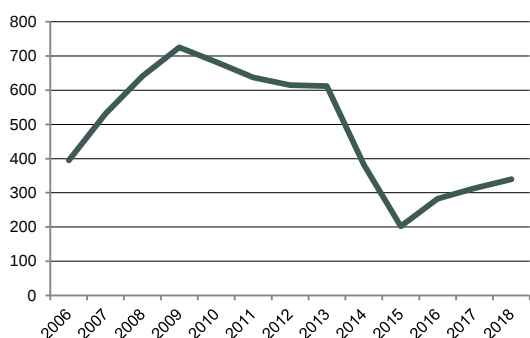

Fig. 1. Sanktioner i militære straffesager. Oversigten omfatter henholdsvis militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning 2006-2018.

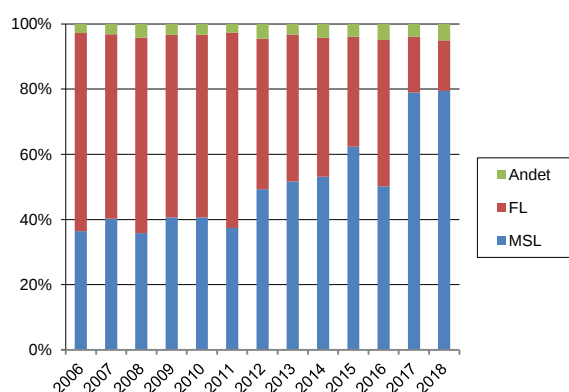

Fig. 2. Procentuel fordeling af sanktioner for overtrædelser af henholdsvis militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning 2006-2018.

Årets nøgletal

Der blev i 2018 oprettet 690 straffesager. Antallet af nye strafferetlige undersøgelser er således steget med ca. 20 % i forhold til 2017, hvor der blev indledt 577 nye undersøgelser. Der blev i 2018 udmålt en sanktion – der kan omfatte et eller flere forhold – i 340 sager. Dette er en stigning i antallet af sanktioner på ca. 8 % i forhold til 2017, hvor der var 314 sanktioner.

Der blev i beretningsåret afsagt 175 domme, hvilket er et mindre fald i forhold til 2017, hvor der blev afsagt 194 domme. Ca. halvdelen af samtlige sanktioner i 2018 blev således idømt af domstolene. Der blev foretaget hovedforhandling i 39 sager, mens resten af de pådømte sager er afgjort af retten uden tiltaltes tilstedeværelse. Fem domme blev anket til landsretterne.

Blandt de endelige domme i beretningsåret blev der i 25 tilfælde idømt fængselsstraf, hvilket er en mindre stigning i forhold året før, hvor der blev idømt frihedsstraf i 21 sager. Sagerne i beretningsåret vedrørte primært udeblivelse fra værnepligtstjenesten, vold og trusler.

Antallet af frifindelser er fortsat marginalt. Der skete i 2018 fuldstændig frifindelse i tre sager. I 2016 og 2017 skete der frifindelse i henholdsvis én og fire sager. Sagerne er nærmere beskrevet i afsnittet om frifindende domme.

De øvrige sager blev hovedsageligt afgjort udenretligt med bødevedtagelse, mens i alt ni sager blev afgjort med tiltalefrafald, strafbortfald og konfiskation.

Der blev i beretningsåret registreret 53 sanktioner for færdselsforseelser, hvilket er på niveau med 2017, hvor der var 54 sanktioner. Der er således tale om et markant fald i forhold til 2016, hvor der blev registreret 127 sanktioner. Se nærmere herom i afsnittet ”Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven”.

Der er samtidig registreret en stigning i det samlede antal sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, idet der i beretningsåret var 270 sanktioner mod 248 sanktioner i 2017. Andelen af militære straffesager, der

vedrører overtrædelse af militær straffelov, udgjorde således næsten 80 % af årets samlede antal sanktioner. Udebliversager udgjorde i beretningsåret knapt to tredjedele af sanktionerne for overtrædelse af militær straffelov, jfr. nærmere nedenfor.

Særligt om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25

Ca 62 % af overtrædelserne af militær straffelov drejer sig om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25. De fleste af disse sager vedrører værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag ved forsvarets basisuddannelser. Det samlede årlige antal værnepligtige i perioden 2006-2018 fremgår af figur 3. Figuren viser endvidere det årlige antal sager om ulovlig udeblivelse. Som det fremgår, er der ingen umiddelbar sammenhæng mellem antallet af værnepligtige og antallet af udeblivelsessager.

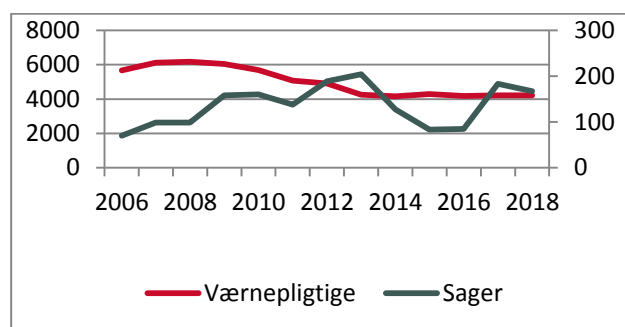

Fig. 3. Det samlede antal værnepligtige i forsvaret 2006-2018 (i tusinder) og det samlede antal udeblivelsessager (i hundreder).

Kilde: Forsvarsministeriets Personalestyrelse/FAUK.

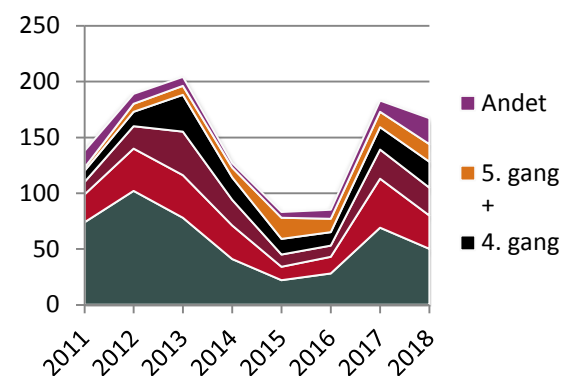

Fig. 4. Det samlede antal sager om ulovlig udeblivelse 2011-2018. Værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne udgør ca. 87 % af udeblivelserne. Andre former for udeblivelse fremgår af grafens øverste, lilla felt.

Det samlede antal sanktioner for ulovlig udeblivelse fra tjenesten var i beretningsåret 167 mod 183 i 2017 og 85 i 2016, og antallet af sanktioner for udeblivelse ligger således fortsat på et relativt højt niveau sammenholdt med de foregående år, således som det fremgår af figur 4.

Det samlede antal sanktioner for værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne var i beretningsåret 144 mod 173 i 2017 og 77 i 2016. Udeblivelse i gentagelsestilfælde omfatter i beretningsåret ca. 65 % af de værnepligtiges udeblivelser. Dette er en mindre stigning i forhold til 2017, hvor udeblivelser i gentagelsestilfælde udgjorde 60% af de værnepligtiges udeblivelser.

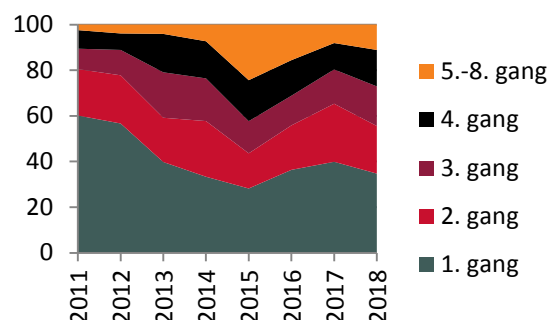

Fig. 5. Den procentvise fordeling af sager om værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne 2011-2018.

Sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager

Der blev ved lovreformen, der trådte i kraft 1. januar 2006, foretaget en afkriminalisering af mindre grove pligtforsømmelser, der herefter behandles efter militær disciplinarlov.

Mens straffesagerne behandles af Auditørkorpset, henhører disciplinarsagerne under den militære chef. Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Der må således i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af forholdets grovhed og af graden af gerningsmandens tilregnelser, når det skal afgøres, om sagen skal behandles som disciplinarsag eller militær straffesag. Viser det sig under efterforskningen af en sag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren sagen til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning. Auditøren oversendte 43 sager til disciplinarmyndigheden i 2018.

Der forelå på tidspunktet for udgivelsen af denne årsberetning ikke en opgørelse over det samlede antal disciplinaraftagelser truffet i 2018.

Der er i figur 6 nedenfor foretaget en sammenstilling af udviklingen i antallet af strafferetlige sanktioner og disciplinarmidler for perioden 2006-2017.

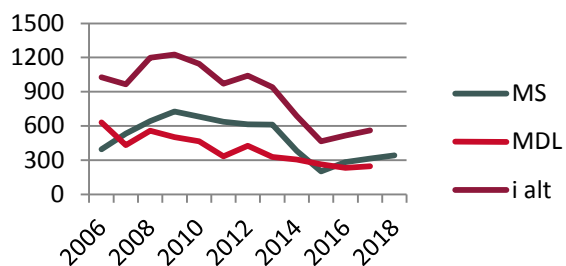

Fig. 6. Oversigt over det samlede antal sanktioner 2006-2017 samt fordelingen mellem militære straffesager (MS) og militære disciplinærsager (MDL). Data for 2018 vedr. militære disciplinærsager foreligger ikke.

Kilde: Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Fordelingen af de disciplinærretlige sanktioner fremgår figur 7.

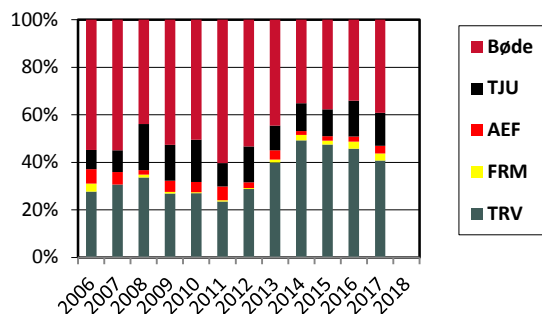

Fig. 7. Procentuel fordeling af disciplinære sanktioner 2006-2017. Disciplinarbøde (bøde); Tjeneste uden for orden (TJU); Arbejde og efterøvelse i en del af fritiden (AEF); Fremstilling (FRM); Tilrettevisning (TRV). Data for 2018 foreligger ikke.

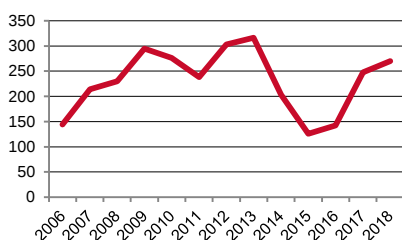
Kilde: Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Militær straffelov

Oversigt

Pligter som underordnet (§§ 11-13)
 Pligter som overordnet (§§ 15-19)
 Rusmidler mv. (§§ 20-23)
 Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27a)
 Forbrydelser mod forsvarsmagtens
 kampdygtighed (§§ 28-35)
 Andre forbrydelser under væbnet
 konflikt (§§ 36-38).

Udviklingen i sanktioner for overtrædelse af militær straffelov 2006-2018

Indledning

I dette afsnit gennemgås bestemmelserne i militær straffelov og eksempler på sanktioner for overtrædelse af de enkelte bestemmelser i beretningsåret. Gennemgangen følger systematikken i militær straffelovs specielle del.

De hyppigste overtrædelser af militær straffelov er fortsat sager om grov udeblivelse fra tjenesten efter § 25, grov pligtforsømmelse efter § 27 og misbrug af rusmidler efter §§ 20-22. Fordelingen af sanktioner fremgår af tabel 4 i bilagsdelen.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov er udmålt efter Generalauditørens bødekatalog: Generalauditor Meddelelse (GM) nr. 3/2018 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv., hvori der er fastsat vejledende bødetakster for overtrædelser af militær straffelov mv. Vejledende strafpåstande i sager, hvor der skal nedlægges påstand om frihedsstraf, fremgår ligeledes af Meddelelsen.

Meddelelsen er tilgængelig på Auditørkorpsets hjemmeside www.fauk.dk og i Retsinformation www.retsinformation.dk. Bødetaksterne er optrykt som bilag til årsberetningen.

Der var i 2018 i alt 270 sanktionssager efter den militære straffelov. Antallet ligger over niveauet i 2017 og markant over niveauet i 2015 og 2016, hvor der var henholdsvis 126 og 142 sanktioner.

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere elementer. Et hovedforhold kan således være rubriceret under militær straffelov § 11, men samme sag kan f.eks. tillige rumme forhold om respektstridighed efter militær straffelov § 13 eller grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Tilsvarende kan der være blandede sager, hvor der indgår både overtrædelser af militær straffelov og den øvrige strafbelagte særlovgivning eller straffelove.

Sager, der indeholder flere forhold, er rubriceret under hovedforholdet.

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

§ 11. Den, der undlader at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet eller vagt, eller som efterkommer ordren på klart utilfredsstillende måde, straffes i grove tilfælde for ulydighed med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år, når ulydigheden er af særlig grov karakter, navnlig når den har medført betydelig skade eller fare eller har været egnet til at svække lydigheden hos andre tilstedeværende. Er ulydigheden forbundet med vold mod overordnet eller vagt, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

§ 12. Udviser flere i forening forsætligt ulydighed, eller bruger de magt, vold eller trussel om vold mod overordnet eller vagt, straffes de for mytteri med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Under væbnet konflikt kan straffen stige til fængsel på livstid.

§ 13. Den, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en foranstående eller vagt, straffes for respektstridig opførsel med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Militær straffelov §§ 11-13 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af underordnet personels særlige pligter til at adlyde en lovlig given ordre og respekten for foranstående. Mytteri bestemmelsen i militær straffelov § 12 har endnu ikke været anvendt.

Ulydighed (§ 11)

Den vejledende bødetakst for ulydighed efter GM 3/2018 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der var i beretningsåret én sag vedrørende ulydighed.

Seniorsergents undladelse af at efterkomme en tjenstlig ordre om parkering af bil

Retten i Sønderborg, dom af 9. maj 2018

(AU sag 2017/000987)

En seniorsergent fra Flyvevåbnet blev i retten idømt en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af § 11 i den militære straffelov, idet han i august 2017 i forbindelse med udkørsel fra Flyvestation Skrydstrup ikke havde efterkommet en tjenstlig ordre fra en overordnet om at parkere sin bil i vejsiden med henblik på afklaring af hans kørekortsforhold.

Respektstridig opførsel (§ 13)

Den vejledende bødetakst for respektstridig opførsel efter GM 3/2018 er 1.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der er i beretningsåret i ét enkelt tilfælde pålagt bødestraf for overtrædelse af militær straffelov § 13 i tilknytning overtrædelse af militær straffelov § 27 om pligtforsømmelse.

Respektstridig opførsel over for foranstående efter indtagelse af alkohol under spadseretilladelse

(AU sag 2018/000784 m.fl.)

En marinespecialist vedtog en bøde på 4.000 kr. for respektstridig opførsel og pligtforsømmelse efter militær straffelov §§ 13 og 27, stk. 1, ved en aften i maj 2018 under en spadseretilladelse fra skibet Gunnar Seidenfaden, der lå i havn i København, i strid med gældende bestemmelser at have indtaget alkohol, således at han ved tilbagekomst til skibet fremstod beruset.

Bøden omfattede endvidere straf for at have optrådt respektstridigt, idet han samme aften efter tilbagekomsten til skibet groft krænkede en oversergent, som han kaldte "dum" eller lignende, ligesom han spyttede efter oversergenten og ramte denne på kroppen m.v.

Pligter som overordnet og sideordnet m.v. (§§ 15-19)

§ 15. Den overordnede, som forsætligt ved forskelsbehandling, chikane eller på tilsvarende måde forfølger en eller flere underordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 16. Den foranstående, der fra efterstående uberettiget modtager gave, pengelån eller anden fordel, straffes for misbrug af stilling med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 17. Den overordnede, der forsætligt undlader at gribe ind over for en underordnets krænkende behandling af dennes underordnede eller sideordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 18. Den overordnede, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en underordnet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 19. Den, der udsætter en sideordnet for særlig krænkende behandling, herunder for nedværdigende ritualer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Militær straffelov §§ 15-19 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af de særlige pligter for overordnet og sideordnet personel. Der er primært tale om pligten til at behandle underordnet personel ordentligt, stillingsmisbrug, krænkelse af underordnet og pligten til at gribe ind ved overgreb begået af overordnet personel eller mod sideordnede (ritualer og lignende).

Den vejledende bødetakst efter GM 3/2018 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Der har i beretningsåret været én sag, der førte til en strafferetlig sanktion for overtrædelse af militær straffelov § 16.

Der har endvidere været tre sager vedr. krænkelse af underordnet efter militær straffelov § 18, ligesom der har været én sag vedr. krænkende behandling af en sideordnet efter militær straffelov § 19. Sagerne er nærmere beskrevet nedenfor.

Der er ikke i 2018 truffet afgørelse om sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne i militær straffelov §§ 15 og 17.

Uberettiget gavemodtagelse m.v. (§ 16)

Sag - Misbrug af stilling i forbindelse med pengelån af efterstående

(AU sag 2018/000895)

En kaptajnløjtnant vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelsen af den militære straffelov § 16 ved under sejlads på inspektionsskibet Ejnar Mikkelsen at have misbrugt sin stilling, idet han lånte 3.000 kr. af en efterstående.

Forsætlig krænkelse af underordnet (§ 18)

Eksempel 1 - Oversergents krænkelse af 3 kvindelige underordnede konstabler m.v.

(AU sag 2017/001386 m.fl.)

En oversergent vedtog i april 2018 en bøde på 5.000 kr. for krænkelse af underordnet personel ved i en periode på 3-4 måneder at have udvist krænkende adfærd over for 3 kvindelige underordnede konstabler ved bl.a. at have udtalt "du er en smuk kvinde, jeg får helt lyst til at give dig et klap i røven" m.v., ligesom han flere gange tog den ene af kvinderne på låret under en kørsel og gjorde tilnærmelser til en af de øvrige kvinder under en fællesspisning m.v. Bøden omfattede endvidere straf for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, idet han havde anvendt et militært køretøj til et privat ærinde.

Eksempel 2- Seniorsergents slag med flad hånd på underordnet medarbejder

(AU sag 2018/000985)

En seniorsergent vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 ved i juni 2018

som overordnet forsætligt at have slået en underordnet konstabel på kinden med flad hånd.

Eksempel 3 - Sergents krænkelse af underordnet værnepligtig garder

(AU sag 2018/001028)

En sergent krænkede i august 2018 en underordnet værnepligtig garder på Rosenborg Slot og efterfølgende på Amalienborg Slot, idet han bl.a. udtalte at han ville gøre alt for at få pågældende garder "smidt ud i hoved og røv", hvis han fik lov til at fortsætte i Livgarden, og at pågældende var "en fucking taber" m.v. Sergenten vedtog i oktober 2018 en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18.

Sideordnedes krænkende behandling (§ 19)

Sag - Konstabels krænkelse af kvindelig sideordnet ved berøringer

(AU sag 2018/000869)

En konstabel vedtog en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 19 ved på en belægningsstue på Aalborg Kaserne at have udsat en kvindelig sideordnet konstabel for særlig krænkende behandling, idet han berørte hendes kind og lagde sin hånd på hendes brystkasse uden på tøjet, mens hun sov.

Der blev ved fastlæggelse af bødens størrelse lagt vægt på, at der var tale om en særlig krænkende handling, hvorfor der blev udmålt en skærpet bødestraf.

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Militær straffelov §§ 20-23 regulerer strafansvaret for misbrug af rusmidler, beruselse og omgang med euforiserende stoffer mv. Sager af denne karakter er særligt kvalificerede og kan *ikke* behandles som disciplinarsager.

Beruselse m.v. i forbindelse med tjenesten (§ 20)

§ 20. Den, der ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer, opstemmende eller bedøvende midler eller på lignende måde har bragt sig i en tilstand, hvor vedkommende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarelig måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Efter GM 3/2018 er den vejledende bødetakst 2.500 kr. Er forseelsen begået under vagttjeneste og lignende,

udmåles en bøde på 3.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt, når gerningsmanden ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, f.eks. fordi vedkommende er så beruset, at han ikke kan vågne, går vaklende, taler snøvlende og usammenhængende og lignende. Der tages kun sjældent blodprøve i denne type sager, da størrelsen af en eventuel promille – i modsætning til sager efter militær straffelov § 21 – ikke i sig selv er afgørende for vurderingen af, om pågældende er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde.

Der har i 2018 været 12 tilfælde af denne karakter. Alle sager vedrørte alkoholindtagelse.

Eksempel 1 – Beruselse forud for vagttjeneste ved Synagogen i København

Københavns Byrets dom af 28. november 2018

(AU sag 2018/000920 m.fl.)

To konstabler blev i retten hver især idømt en bøde på 3.500 kr. ved forud for planlagt tjeneste at have indtaget alkohol. De var således ikke i stand til på fuldt forsvarlig måde at varetage deres tjeneste, der indebar bistand til politiet i form af vagttjeneste ved Synagogen i København.

Det blev ved strafudmålingen anset som en skærpende omstændighed, at der var tale om vagttjeneste, der bl.a. indebar våbenhåndtering, hvorfor der blev udmålt skærpede bødestrafte.

Eksempel 2 – Indtagelse af alkohol forud for tjeneste

(AU sag 2018/000774)

En kaptajn vedtog i juli 2018 en bøde på 2.500 kr. ved forud for planlagt tjeneste at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten, der indebar administrativt arbejde, på fuldt forsvarlig måde, hvorfor han blev udtaget af tjenesten.

Eksempel 3 – Mødt påvirket til tjeneste på Skive Kaserne

(AU sag 2017/001289)

En konstabel vedtog i januar 2018 en bøde på 2.500 kr. ved i november 2017 forud for planlagt tjeneste på Skive Kaserne at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten, der indebar kørsel med forsvarets køretøjer.

Eksempel 4 – Beruselse i forbindelse med tjeneste på Antvorskov Kaserne

Retten i Næstved, dom af 8. oktober 2018

(AU sag 2018/000700)

En konstabelelev blev i retten idømt en bøde på 3.500 kr. ved forud for tjeneste på Antvorskov Kaserne at

have indtaget alkohol, hvorved han ikke var i stand til på fuldt forsvarlig vis at varetage tjeneste, der indebar vedligeholdelse af køretøjer og håndtering af våben på skydebane, hvorfor han blev taget ud af tjenesten.

Overtrædelse af promillebekendtgørelsen (§ 21)

§ 21. Forsvarsministeren kan fastsætte bestemmelser om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret, navnlig når sikkerhedsmæssige forhold kan begrunde det. Forsvarsministeren kan herunder bemyndige militære myndigheder til at fastsætte promillegrænser i særlige situationer. Overtrædelse af sådanne promillegrænser straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Forsvarsministeren har ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 fastsat promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret. Den vejledende bødetakst efter GM 3/2018 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder, eksempelvis hvis overtrædelsen sker i forbindelse med vagttjeneste.

Der har i beretningsåret været én sag, hvor der er blevet straffet for overtrædelse af militær straffelov § 21.

Sag – Indtagelse af alkohol under tilkaldevagt

(AU sag 2018/000176)

En seniorsergent fra Søværnet havde under en tilkaldevagt i februar 2018 indtaget alkohol i en sådan mængde, at han ved fremmøde på skibet havde en alkoholkoncentration i blodet, der oversteg den fastsatte promillegrænse på 0,2. Han vedtog en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 21, jf. promillebekendtgørelsen.

Besiddelse eller indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område (§ 22)

§ 22. Den, der i tjenesten eller på militært område er i besiddelse af euforiserende stoffer, jf. lov om euforiserende stoffer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Det samme gælder den, der indtager sådanne stoffer i tjenesten eller på militært område.

Bødetaksten følger taksten i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Sanktionspåstande m.v. i narkotikasager" med et tillæg på 50 % efter GM 3/2018.

Det vil i udgangspunktet sige, at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug er på mindst 2.000 kr., og at bøder for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug er på mindst 3.000 kr.

Bøderne forhøjes med 50 % i andengangstilfælde og 100 % ved senere gentagelsestilfælde.

Der var i beretningsåret 11 sager vedrørende narkotikabesiddelse m.v. efter § 22, hvilket svarer til antallet i 2017.

Eksempel 1 – Besiddelse af amfetamin på Skive Kaserne Retten i Viborg, dom af 28. maj 2018

(AU sag 2018/000347)

En konstabel blev i retten idømt en bøde på 4.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 22, jf. lov om euforiserende stoffer, ved på sit tjenestested Skive Kaserne at have været i besiddelse af 0,5 gr. amfetamin til eget forbrug.

Eksempel 2 – Besiddelse af hash på Skive Kaserne

(AU sag 2018/000190)

En værnepligtig blev den 12. marts 2018 på sin stue på Skive Kaserne under en ransagning fundet i besiddelse af ca. 1 gr. hash samt en halv joint til eget forbrug. Han vedtog en bøde på 2.500 kr.

Det blev ved bødens udmåling anset for en formildende omstændighed, at pågældende selv stod frem forud for ransagningen.

Eksempel 3 – Besiddelse af tobak iblandet skunk m.v. på Aalborg Kaserne

(AU sag 2018/000526)

En værnepligtig blev under en ransagning i april 2018 på en belægningsstue på Aalborg Kaserne fundet i besiddelse af en tobakspakke indeholdende 23,8 gr. tobak iblandet skunk, som han havde i fællesskab med en anden værnepligtig. Han blev endvidere fundet i besiddelse af 1 stk. skarp ammunition 5,56 mm, som han opbevarede i en parfumeæske i sin toilettaske.

Han vedtog en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 22, jfr. lov om euforiserende stoffer, samt for tyveri efter straffelovens § 276, jf. § 287. Tobakspakken, en tom tobakspakke og en pølsemandspose blev samtidig konfiskeret.

Ordensforstyrrelser (§ 23)

§ 23. Den, der forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i § 20 nævnte årsager, og som gennem sin påklædning el. lign. klart viser at høre til forsvaret, straffes med bøde.

Stk. 2. Den, der i forbindelse med tjeneste i udlandet forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i stk. 1 nævnte årsager, straffes med bøde. Under særlig skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 1 år.

Den vejledende bødetakst er efter GM 3/2018 1.000 kr. for offentlig uorden og synlig beruselse i Danmark og 2.000 kr. for offentlig uorden og beruselse i udlandet. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Der har ikke foreligget sanktioner i 2018.

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27 a)

Militær straffelov §§ 24-27a omfatter strafansvaret for tilsidesættelse af andre pligtforsømmelser end de ovenfor beskrevne i form af vagtforseelse (§ 24), ulovlig udeblivelse (§ 25), militært hærværk (§ 26), øvrig grov pligtforsømmelse (§ 27) samt strafskærpelse for tortur (§ 27 a).

Der har inden for denne gruppe været 240 sager i beretningsåret, hvilket er en stigning i forhold til 2017, hvor der var 217 sager. Ca. 70 % af sagerne i denne gruppe er sager vedrørende ulovlig udeblivelse, jf. nærmere herom nedenfor.

Vagtforseelse (§ 24)

§ 24. Den, der groft tilsidesætter sine pligter som vagt, straffes for vagtforseelse med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 3 år, når forholdet er af særlig grov karakter, navnlig når det har medført betydelig skade eller fare eller har givet anledning til, at der er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Der kan straffes for en vagtforseelse, når vagten er tiltrådt. Den vejledende bødetakst er efter GM 3/2018 2.500 kr. Bøden forhøjes, når der foreligger skærpande omstændigheder, f.eks. når vagtforseelsen er begået under en skydeøvelse eller i et missionsområde.

Der har i beretningsåret været syv sager vedrørende vagtforseelse.

Eksempel 1 – Undladelse af at gå patruljerute under vagttjeneste på Kastellet

Københavns Byret, dom af 1. februar 2018

(AU sag 2017/001373)

Under en vagttjeneste på Kastellet i november 2017 undlod en værnepligtig fra Livgarden at gå patruljerute, ligesom han anstiftede en menig garder til at notere i et turnusskema, at patruljen var gennemført. Han blev af retten idømt en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse efter militær straffelov § 24.

Eksempel 2 – Værnepligtig sov under vagttjeneste

(AU sag 2017/000976)

En værnepligtig vedtog i september 2018 en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse efter militær straffelov § 24, ved at have sovet på en bænk under en vagttjeneste på Rosenborg Slot.

Eksempel 3 – Sergent undlod at gå planlagte inspektioner under vagttjeneste

(AU sag 2018/001437)

En sergent vedtog bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse efter militær straffelov § 24 ved under en vagttjeneste på Fredensborg Slot at have undladt at gå to planlagte inspektioner og derefter urigtigt anføre i vagtrapporten, at inspektionerne var foretaget.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 var med 167 sanktioner i 2018 den hyppigst forekommende overtrædelse af den militære straffelov. Det er et mindre fald i forhold til 2017, hvor der var 183 sager om overtrædelse af denne bestemmelse.

De fleste sager afgøres med bødestraf. I alt blev 28 sager afgjort ved udenretlig bødevedtagelse, mens 132 sager afgjort ved dom. Der blev endvidere givet tiltalefrafald i syv sager, hovedsageligt fordi den værnepligtige efter en fornyet session var erklæret for varigt uegnet til militærtjeneste.

Der sondres mellem sager om værnepligtiges udeblivelse fra *første mødedag* ved forsvarrets basisuddannelser og andre sager om udeblivelse fra tjenesten. Langt størstedelen af sagerne drejer sig om værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag.

Værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Sagerne vedrørende udeblivelse fra første mødedag anmeldes til Auditøren af Værnepligtsselementet ved Forsvarets Rekruttering (under Forsvarsministeriets Personalestyrelse), der modtager besked fra de militære enheder om udeblivelse fra værnepligtstjenesten.

Sanktionen er bøde, der stiger ved gentagelse. Bøderne udmåles efter Generalauditør Meddelelse nr. 3/2018, der følger niveauet for civile værnepligtige, der er fastlagt i Rigsadvokatmeddelelsen i afsnittet om "Overtrædelse af værnepligtsloven mv.", pkt. 5, om straf og andre retsfølger. Ved gentagelser ud over fire gange idømmes som udgangspunkt en ubetinget frihedsstraf. Der vejledes herom i forbindelse med udsendelse af bødeforlæg i fjerdegangstilfælde.

Sanktionsskalaen for ulovligt fravær ved første mødedag er efter praksis således:

1. gang 1.500 kr.
2. gang 2.000 kr.
3. gang 2.500 kr.
4. gang 3.000 kr.
5. gang fængsel i 14 dage.
6. gang fængsel i 20 dage.
7. gang fængsel i 30 dage.
8. gang fængsel i 40 dage.

Er der *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om bødestraf, anvendes der efter praksis absolut kumulation, således at bøderne lægges sammen. Er der tale om *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om fængselsstraf, anvendes der efter retspraksis modereret kumulation. F.eks. udmåles typisk 20 dages fængsel for

Grov udeblivelse (§ 25)

§ 25. Den, der uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet eller udebliver fra tjenesten, straffes i grove tilfælde for udeblivelse med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der forsætligt unddrager sig tjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsskade, foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.

Stk. 3. Ved forsætlig udeblivelse kan straffen stige til fængsel i 3 år, når udeblivelsen er af særlig grov karakter, navnlig når gerningsmanden må antages at have til hensigt at udeblive permanent, eller når udeblivelsen har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 4. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 og 2 stige til fængsel i 10 år.

to femtegangs udeblivelser til samtidig pådømmelse. Er der tale om to sjettegangs overtrædelser bliver resultatet 30 dages fængsel og så fremdeles. Nærmere oplysninger om sanktionsfastsættelsen fremgår af GM 3/2018 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov m.v.

Ud af de i alt 144 sager om værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag er 119 sager afgjort ved domstolene, der i 15 tilfælde har idømt fængselsstraffe i overensstemmelse med Generalauditørens sanktionskatalog for udeblivelser i 5.- 8. gangstilfælde.

I en enkelt sag traf landsretten afgørelse om strafbortfald efter straffelovens § 83. Denne sag er nærmere beskrevet nedenfor.

Eksempel 1 – Fire tilfælde af førstegangsudefblivelse til samtidig pådømmelse

Retten i Hillerød, dom af 12. juni 2018

(AU sag 2018/000494)

En på gerningstidspunktet 21-årig mand blev idømt en bøde 3.000 kr. for fire tilfælde af førstegangsudefblivelse til samtidig pådømmelse i retten. Der blev ved strafudmålingen i formildende retning lagt vægt på, at de fire tilfælde af udeblivelse var blevet indberettet fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse til Auditørkorpset på samme tid.

Eksempel 2 – Udeblivelse for femte gang

Retten i Næstved, dom af 17. januar 2018

(AU sag 2017/001044)

En på gerningstidspunktet 22-årig mand var tidligere straffet fire gange for udeblivelse fra værnepligtstjeneste. Han blev i retten straffet med fængsel i 14 dage for udeblivelse for femte gang.

Eksempel 3 – Udeblivelse for femte gang

Retten i Næstved, dom af 1. juni 2018

(AU sag 2018/000566)

En 29-årig værnepligtig blev idømt 14 dages ubetinget fængsel for udeblivelse fra værnepligtstjeneste i et 5. gangs tilfælde. Tiltalte havde forud for sagens behandling ved retten indhentet en lægeerklæring og søgt ny Forsvarets Dag, idet han i 2010 havde været involveret i en skiulykke med en alvorlig skade på højre arm til følge, hvilket gjorde, at han ikke følte sig egnet til at aftjene værnpligt.

Retten afviste at gøre straffen betinget, fordi han tidligere havde haft mulighed for at søge om at blive erklæret uegnet og havde modtaget vejledning om dette adskillige gange forud for udeblivelsen.

Eksempel 4 – strafbortfald

Vestre Landsrets dom af 21. november 2018

(AU sag 2017/001068 m.fl.)

En 28-årig værnepligtig var tidligere straffet for fire udeblivelser fra værnepligtstjeneste. Han blev i maj 2018 i byretten idømt 14 dages fængsel for udeblivelse for femte gang, idet byretten lagde til grund, at han var blevet lovligt indkaldt. Han ankede dommen til Vestre Landsret til frifindelse.

Han blev i oktober 2018 ved Forsvarets Dag erklæret varigt uegnet til værnepligtstjeneste på grund af en knælidelse.

Auditøren redegjorde i forbindelse med sagens behandling i landsretten den 21. november 2018 for, at der efter fast praksis i Auditørkorpset meddeles tiltalefrafald, hvis en person, der har overtrådt militær straffelov § 25, inden anklageskriftet er indleveret, bliver bedømt uegnet til værnepligtstjeneste.

3 landsretsdommere voterede for strafbortfald, idet de udtalte:

"Tiltalte er ved Forsvarets Dag den 25. oktober 2018 blevet bedømt uegnet til værnepligtstjeneste, og det må lægges til grund, at han også ville være blevet bedømt uegnet, hvis han var mødt op til Forsvarets Dag den 1. august 2017 og 5. februar 2018. På denne baggrund sammenholdt med oplysningen om Forsvarets Auditørkorps praksis foreligger der sådanne formildende omstændigheder, at straffen bør bortfalde, jf. straffelovens § 83, 2. pkt."

De 3 øvrige dommere stemte for at stadfæste byrettens dom og udtalte:

"Vi finder, at der ikke er formildende omstændigheder, der kan begrunde, at straffen bortfalder. Af de grunde, byretten har anført, tiltræder vi, at straffen er fastsat til fængsel i 14 dage, og at der ikke er grundlag for at gøre straffen betinget."

Efter udfaldet af stemmeafgivningen i landsretten bortfaldt straffen.

Eksempel 5 – Tiltalefrafald for ulovlig udeblivelse

(AU sag 2018/001144)

En 20-årig værnepligtig var i august 2018 udeblevet fra værnepligtstjeneste på Dragonkasernen i Holstebro. Værnepligtssektionen i Forsvarsministeriets Personalestyrelse erklærede ham i september 2018 varigt uegnet til værnepligtstjeneste på grund af en psykisk lidelse. Sagen blev i oktober 2018 afgjort med et tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722, stk. 2.

Andre former for udeblivelse

Enkelte sager drejer sig om andre former for grov udeblivelse under militærtjenesten.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 omfatter endvidere en række andre former for udeblivelse under tjenesten, herunder f.eks. bortfjernelse eller udeblivelse fra tjenestested uden tilladelse i øvrigt, hvor dette sker som følge af et forsætligt eller groft uagtsomt forhold. Forholdet skal vurderes at være groft pga. længden af fraværet (mere end 10 tjenestedage for værnepligtige) eller pga. omstændighederne i øvrigt, henset til karakteren af tjenesten. Det sidste vil navnlig være relevant for fast personels ulovlige fravær.

Andre tilfælde er gentagelsestilfælde, dvs. hvor der tidligere er tildelt disciplinarmiddel og/eller straf for udeblivelse, selv om forholdet isoleret set ville blive bedømt som en *simpel udeblivelse*, der sanktioneres efter militær disciplinarlov. Sager om fravær af kortere varighed afgøres som udgangspunkt med disciplinarmiddel.

Udeblivelse fra tjeneste uden for orden givet som disciplinarmiddel

Retten i Holstebro, dom af 1. februar 2018

(AU sag 2017/001326)

En værnepligtig på Dragonkasernen i Holstebro udeblev en dag i november 2017 fra tjeneste uden for orden, der var givet som disciplinarmiddel. Retten idømte ham en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 25.

Værnepligtiges udeblivelse i mere end 10 dage

Mere end 10 tjenstedages fravær anses som groft fravær og dermed en straffesag. Sanktionen er i disse sager bøde. Er der tale om en værnepligtig, bliver den pågældende som hovedregel hjemsendt med henblik på genindkaldelse til afvikling af ny militærtjeneste.

Den vejledende minimumsbøde for værnepligtiges ulovlige fravær efter 1. mødedag i mere end 10 tjenestedage er efter GM 3/2018 2.500 kr.

Der var i beretningsåret 18 sager, der førte til sanktion for udeblivelse i mere end 10 dage.

Eksempel 1 – Udeblivelse i mere end 10 dage

Retten i Esbjerg, dom af 9. oktober 2018

(AU sag 2018/001009)

En værnepligtig blev straffet med en bøde på 2.500 kr. ved i august 2018 at være udeblevet fra tjenesten ved Uddannelseskompagniet ved Hærens Efterretningscenter i Varde i mere end 10 tjenestedage.

Anden grov udeblivelse

Der er ikke fastsat en standardtakst for andre former for ulovligt fravær fra tjenesten. Sanktionspåstanden

beror derfor på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed.

Militært hærværk (§ 26)

§ 26. Den, der bevirker, at ting, der tilhører det militære forsvar, bortkommer, ødelægges eller beskadiges, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 kan straffen under særlig skærpende omstændigheder stige til fængsel i 6 år.

Sanktionspåstanden følger Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Udgangspunktet er her, at hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, straffes med bøde, hvis skaden ikke overstiger en værdi på 15.000 kr. Derefter er udgangspunktet en påstand om frihedsstraf.

Sager om militært hærværk efter militær straffelov § 26 forekommer relativt sjældent. Der var i 2018 to sager vedrørende overtrædelse af bestemmelsen.

Eksempel 1 – Kaptajn sparkede dør op på kaserne

(AU sag 2017/000781)

En kaptajn sparkede i sommeren 2017 en dør op i messen på Hvorup Kaserne, hvorved der skete skade for ca. 8.600 kr. Han vedtog i januar 2018 en bøde på 2.500 kr. for militært hærværk.

Andre pligtforsømmelser (§ 27)

§ 27. Den, der i øvrigt groft tilsidesætter sine pligter i tjenesten, straffes for pligtforsømmelse med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 1 år, når pligtforsømmelsen er af særlig grov karakter, eller når den har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år.

Militær straffelov § 27 omfatter strafansvaret for pligtforsømmelser, der ikke kan henføres under andre bestemmelser i militær straffelov om tilsidesættelse af militære pligter. Bestemmelsen anvendes endvidere ved grov overtrædelse af tjenestebestemmelser i forsvaret. Sagerne er af meget forskelligartet karakter.

Bestemmelsen i § 27 kan endvidere anvendes i sammenstød med anden lovgivning, når pligtforsøm-

melsen kan *"tillægges selvstændig betydning"*, jf. Østre Landsrets dom af 9. marts 2007 (8. afd. nr. S-3321-06).

Efter GM 3/2018 er den vejledende bødetakst 1.500 kr. for groft uagtsomt forhold og 2.500 kr. for forsætligt forhold. Bøden hæves under skærpende omstændigheder.

Er der tale om pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2, nedlægges på baggrund af en vurdering af sagens karakter og grovhed påstand om en skærpet bøde eller fængsel. Ved forsætlig grov pligtforsømmelse under væbnet konflikt efter § 27, stk. 3, nedlægges påstand om fængsel. Eventuelle grænsetilfælde imellem bødeområdet og området for frihedsstraf prøves ved domstolene.

Generalauditørens vejledning af juni 2007 om afgrænsningen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov indeholder en liste over eksempler på pligtforsømmelser, der behandles efter militær straffelov § 27.

I beretningsåret har der i alt været 64 sager, heraf 17 sager i de udsendte styrker, hvilket er en stor stigning i forhold til 2016 og 2017, hvor der i alt var henholdsvis 27 og 29 sager.

Alle sagerne i beretningsåret er afgjort med bødestraf.

Pligtforsømmelse efter § 27, stk. 1

Kategorierne i denne beretning omfatter:

- Skudafgivelse
- Soldaters omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben
- Misbrug af tjenstlige betalingskort
- Misbrug af forswarets køretøjer
- Afgivelse af urigtige oplysninger
- Øvrige sager om grov pligtforsømmelse (indland)

Se endvidere afsnittet om sager fra de internationale missionsområder.

1. Skudafgivelse

Eksempel 1 – Forsætlig afgivelse af skud i øvelsesterræn Retten i Esbjerg, dom af 4. december 2018

(AU sag 2018/001253)

En værnepligtig blev i retten idømt en bøde på 2.000 kr. for grov pligtforsømmelse ved en aften i september 2018 i øvelsesterrænet ved Varde Kaserne forsætligt at have trykket på aftrækkeren på en anden værnepligtigs gevær, hvorved der gik et utilsigtet løst skud.

Det blev ved strafudmålingen anset for en formildende omstændighed, at den dømte på gerningstidspunktet

var værnepligtig og under uddannelse samt at der var tale om løs øvelsesammunition.

Eksempel 2 – Utilsigtet skud på Kastellet forud for vagttjeneste

(AU sag 2018/001036)

En konstabel afgav efter at have ladet sit gevær utilsigtet et skud i gulvet forud for en vagttjeneste på Kastellet en tidlig morgen i august 2018. Skuddet medførte fare for ham selv og øvrigt vagtpersonel.

Han vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse.

2. Øvrige sager vedr. soldaters omgang med skydevåben, ammunition mv.

Eksempel 1 – Efterladt pistol frit tilgængelig på hotel

(AU sag 2018/000142)

En konstabel vedtog en bøde på 4.000 kr. for grov pligtforsømmelse ved at have efterladt sin personligt udleverede pistol frit tilgængeligt og uden opsyn på et fælles toilet i lobbyen på et hotel. Det blev ved strafudmålingen anset for en skærpende omstændighed, at pistolen blev efterladt i civilt område.

Eksempel 2 – opbevaret skarp ammunition på kaserne i privatindkøbt taske.

(AU sag 2017/000950)

En sergentelev blev en dag i august 2017 på Varde Kaserne i en privatindkøbt taske fundet i besiddelse af 1 stk. skarp 9 mm ammunition, som skulle have været afleveret efter endt øvelsesaktivitet. Han vedtog en bøde på 1.500 kr. for grov pligtforsømmelse.

Eksempel 3 – ulovlig opbevaring af store mængder ammunition på kaserne

(AU sag 2018/000250)

En overkonstabel opbevarede 111 stk. 5,56 mm løs ammunition og 31 stk. 5,56 mm skarp ammunition, alle opladt i magasiner, samt 3 stk. alarmminer M/87 i forsyningskammeret i en bygning på Almegårds Kaserne.

Han vedtog en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse, idet materiellet skulle have været afleveret efter endt øvelsesaktivitet og opbevaret efter gældende sikkerhedsregler.

Der blev ved straffens udmåling i skærpende retning lagt vægt på den store mængde ammunition, ligesom bøden blev forhøjet med 50 % under henvisning til, at pågældende i juni 2017 var straffet for et lignende forhold.

3. Misbrug af tjenstlige betalingskort

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse har i FRSBST 581-7, 2018-10 (Bestemmelse for firmahæftende betalingskort – tjensterejser) fastlagt retningslinjer for anvendelse af firmahæftende betalingskort til brug for tjensterejser, herunder regler for anvendelse og administration af betalingskortene m.v.

Det fremgår bl.a. af bestemmelsesgrundlaget, at firmahæftende betalingskort alene må anvendes i forbindelse med betaling af tjenstlige udgifter vedrørende og under rejsen, der kan godtgøres i henhold til cirkulæret om tjensterejseaftalen. Betalingskortene kan endvidere anvendes til mindre private udgifter under tjensterejsen, som har direkte sammenhæng med tjensterejsen eller ophold herunder, og som medarbejderen selv skal betale i forbindelse med rejseafregningen (småforbrødenheder). Betalingskortet må aldrig anvendes til rent privat forbrug, da dette ikke har sammenhæng med tjensterejsen eller er tjenstligt begrundet.

Spørgsmålet om, hvorvidt uretmæssigt brug af et tjenstligt kreditkort er strafbart eller ej beror altid på en konkret vurdering af sagens omstændigheder, herunder karakter og grovhed.

Hvis det lægges til grund, at brugen af et tjenstligt betalingskort skyldes undskyldende omstændigheder eller fejl, rejses der som udgangspunkt ikke sigtelse.

Der rejses som udgangspunkt sigtelse for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, hvis det lægges til grund, at medarbejderens private anvendelse af det tjenstlige betalingskort er sket som en bevidst handling eller som følge af grov uagtsomhed. Som eksempel kan nævnes den situation, at en medarbejder under en privat ferierejse mister sit private kreditkort og herefter i stedet anvender sit tjenstlige betalingskort.

Hvis Auditøren på baggrund af sagens efterforskning lægger til grund, at en medarbejder har haft berigelseshensigt i forbindelse med en uretmæssig anvendelse af et tjenstlige betalingskort, vil der som udgangspunkt blive rejst sigtelse for både pligtforsømmelse og overtrædelse af straffelovens § 280 om mandatsvig.

Der har i beretningsåret været syv sager vedrørende ulovlig anvendelse af tjenstligt udleverede betalingskort, der har ført til bødestrafte for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Østre Landsret har derudover den 14. juni 2018 afsagt dom i en sag, hvor en kommandørkaptajn blev idømt

fængselsstraf ved under ophold på Malta bl.a. at have anvendt sit tjenstligt udleverede betalingskort til private udgifter. Denne sag er nærmere omtalt nedenfor i afsnittet vedr. sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

Eksempel 1 – Anvendelse af tjenstligt udleveret betalingskort i forbindelse med ferie i Spanien (AU sag 2018/000986)

En overkonstabel benyttede i august 2018 i forbindelse med afholdelse af ferie i Spanien sit tjenstligt udleverede betalingskort til betaling for privat leje af en bil.

Han vedtog en bøde på 1.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, jf. FRSBST 581-7, pkt. 5, idet anvendelsen af det tjenstlige kreditkort ikke havde sammenhæng med en tjensterejse eller i øvrigt var tjenstligt begrundet.

Eksempel 2 – Ulovlig anvendelse i 11 tilfælde i forbindelse med tjensterejser i marts 2018 (AU sag 2018/000536)

En oversergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse, jf. FRSBST 581-7, pkt. 5, ved i marts 2018 i 11 tilfælde at have anvendt sit tjenstligt udleverede betalingskort til betaling for private udgifter, der ikke var tjenstligt begrundet, til et samlet beløb af ca. 17.500 kr.

4. Misbrug af forsvarrets køretøjer

Forsvarskommandoen har ved skrivelse af 3. oktober 2013 fremhævet reglerne for anvendelse af forsvarrets køretøjer, hvoraf blandt andet fremgår, at tjenstekøretøjer alene må anvendes til tjenesterelaterede formål godkendt af nærmeste chef. Det er chefens ansvar, at anvendelse sker i overensstemmelse med gældende regler.

Mindre alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarrets køretøjer sanktioneres som udgangspunkt med en bødestraf efter militær straffelov § 27.

Mere alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarrets køretøjer straffes som udgangspunkt med ubetinget fængselsstraf i 14 dage efter straffelovens § 293 a om brugstyveri.

Spørgsmålet om subsummering beror på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed, herunder om der er tale om misbrug af et tjenstekøretøj, der er udleveret til tjenstlig kørsel, eller om den pågældende på eget initiativ har sat sig i besiddelse af tjenstekøretøjet.

Der har i beretningsåret været fem sager vedrørende misbrug af forsvarets køretøjer, der har ført til sanktion efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Eksempel 1 – Anvendt militært køretøj til uautoriseret kørsel m.v.

(AU sag 2018/000182)

En sergent anvendte en lørdag i februar 2018 et militært køretøj til kørsel fra sin private bopæl på Frederiksberg til klatringscentret Copenhagen Boulders i København, ligesom han under kørslen medbragte passagerer uden tjenstlig tilknytning til forsvaret. Han undlod endvidere i strid med gældende bestemmelser i FKOBST 358-1 at opbevare klassificeret materiale i aflåst beskyttelse, idet hans bærbare computer klassificeret til tjenesteb brug lå synligt og frit tilgængelig i køretøjets bagagerum.

Han vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Eksempel 2 – Anvendt militært køretøj til kørsel i forbindelse med civilt arrangement

(AU sag 2018/000273)

En sergent anvendte i februar 2018 i strid med en modtagen instruks et militært køretøj til kørsel til brandøvelsespladsen på Flyvestation Karup, hvor han på en mindre vej stødte sammen med et modkørende militært køretøj med større materiel skade til følge.

Han vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse.

Eksempel 3 – Anvendt militært køretøj til kørsel til privat bopæl

Retten i Holstebro, dom af 13. juni 2018

(AU sag 2018/000407)

En major blev i retten idømt en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse, idet han havde brugt et militært køretøj til kørsel fra Borrislejren i Skjern til sin private bopæl i Billum, hvor han efterlod køretøjet uaf låst, selvom køretøjets kontrolbog med tilhørende tankkort befandt sig i køretøjet.

5. Afgivelse af urigtige oplysninger

Eksempel 1 – Afgivelse af urigtige oplysninger vedr. kørsel

(AU sag 2018/000187)

En major vedtog en skærpet bøde på 7.000 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved i efteråret 2017 i 45 tilfælde at have afgivet urigtige oplysninger om omfanget af hans faktiske kørsel mellem bopæl og tjenestested. Han modtog herved uretmæssigt godt 10.000 kr. for meget i kørselsgodtgørelse.

Eksempel 2 – Afgivelse af urigtige oplysninger i forbindelse med helbredsundersøgelse

(AU sag 2017/001490)

En seniorsergent vedtog en bøde på 2.000 kr. for pligtforsømmelse, fordi han i forbindelse med den obligatoriske helbredsundersøgelse forud for udsendelse groft uagtsomt havde undladt at oplyse, at han var i livslang behandling med blodfortyndende medicin, hvorfor han var uegnet til udsendelse.

Det blev ved fastsættelsen af bøden anset for en skærpende omstændighed, at han to gange tidligere havde fortiet den samme oplysning over for lægen på infirmeriet.

Eksempel 3 – Afgivelse af urigtige oplysninger i forbindelse med helbredsundersøgelse m.v. forud for udsendelse til Afghanistan

(AU sag 2018/000111)

En major vedtog en bøde på 4.000 kr. for pligtforsømmelse ved den 18. januar 2018 i forbindelse med en helbredsundersøgelse forud for udsendelse til Afghanistan på tro og love at have oplyst, at han havde bestået Forsvarets Træningstilstandsprøve, selvom dette ikke var tilfældet. Han blev herved fejlagtigt erklæret egnet til udsendelse.

Bøden omfattede endvidere straf for pligtforsømmelse ved få dage efter den ovenfor anførte episode under en telefonsamtale med sin foresatte stabchef at have afgivet urigtige oplysninger om, at han havde bestået Forsvarets Træningstilstandsprøve under enkeltmandsuddannelsen ved Trænregimentet i Aalborg, hvorved han forsøgte at skjule, at han ikke opfyldte kravene for nært forestående udsendelse til Afghanistan.

6. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse (indland)

Eksempel 1 – Mangelfuldt olieskift på en lastbil medførte større skader

(AU sag 2018/000095 m.v.)

To konstabler vedtog hver især en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved i oktober 2017 på værkstedet på Vordingborg Kaserne i forening at have gennemført så mangelfuld olieskift på en militær lastbil, at dele af lastbilen blev påført skader til en samlet værdi af ca. 114.000 kr.

Det økonomiske omfang af skaderne på lastbilen blev anset for en skærpende omstændighed i forbindelse med strafudmålingen.

Eksempel 2 – Deling af krænkende fotos på SnapChat m.v.

(AU sag 2018/001664 m.fl.)

Fire konstabelelever vedtog hver især en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved bl.a. at have optaget fotos af egne kønsdele og delt dem med andre på stuen på bl.a. SnapChat, og ved at have urineret i en bruser på en måde, så der sprøjtede urin op ad benet på en person i bruseren ved siden af.

Eksempel 3 – Indtagelse af alkohol under spadseretilladelse

Københavns Byrets dom af 31. juli 2018

(AU sag 2018/000809)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved en dag i september 2017 under en spadseretilladelse fra VÆDDEREN, der lå i havn i Klaksvig på Færøerne, at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han overskred den af skibschefen fastsatte promillegrænse på 0,5 promille.

Pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2

Der har i beretningsåret været én enkelt sag om pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2.

Sag - Betjent ramt af vådeskud ved Synagogen

(AU sag 2018/000626 m.fl.)

En overkonstabel afgav i forbindelse med bevogtningstjeneste ved synagogen i København utilsigtet to skud med sit gevær og ramte herved en politimand i armen. Sagen er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittet vedr. sanktioner for overtrædelse af straffeloven under § 249.

Øvrige bestemmelser i militær straffelov

Der er ikke afgjort sager efter militær straffelov § 27a og §§ 28-38 i beretningsåret.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Straffeloven

Oversigt (sager i 2018)

Bestikkelse (§ 144)
 Blufærdighedskrænkelser (§ 232)
 Vold (§ 244)
 Uagtsom legemsbeskadigelse (§ 249)
 Trusler (§ 266)
 Tyveri (§ 276)
 Underslæb (§ 278)
 Bedrageri (§ 279)
 Mandatsvig (§ 280)
 Brugstyveri (§ 293 a)

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

I dette afsnit behandles sager om militært personels overtrædelse af straffeloven. Der var i 2018 i alt 12 sanktionssager for overtrædelse af straffeloven.

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere elementer. Der kan således være blandede sager, hvori der indgår overtrædelser af eksempelvis både den civile straffelov og den militære straffelov. Sager, der indeholder flere forhold, rubriceres under hovedforholdet.

Forbrydelser i offentlig tjeneste

Modtagelse af bestikkelse

§ 144. Den, der i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Atea-sagerne

Som omtalt i årsberetningerne 2016 og 2017 rejste Auditørkorpset i juni 2016 sigtelse mod en række personer ansat ved nogle af forsvarrets myndigheder for bestikkelse efter straffelovens § 144 ved som led i deres ansættelser i Forsvaret uberettiget at have modtaget gaver eller med store rabatter at have indkøbt elektronisk udstyr fra IT-leverandøren Atea.

Sagerne ved Auditørkorpset udsprang af en omfattende politimæssig efterforskning, der førte til, at Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) sigtede og efterfølgende rejste tiltale mod en række nuværende og tidligere ansatte i en række offentlige institutioner, hvoraf flere er blevet dømt.

Auditørkorpsets efterforskning i Atea-sagskomplekset førte i 2017 til, at der blev rejst tiltale mod fem nuværende og tidligere medarbejdere ved forsvaret.

En af Atea-sagerne førte i 2017 til straf for underslæb, mens der i 2017 blev afsagt frifindelse i én af Atea-sagerne. Der henvises herved til årsberetningen 2017, hvor disse tre domme er nærmere beskrevet.

I de tre øvrige sager i Atea-sagskomplekset er der i beretningsåret i to af sagerne sket endelig domfældelse for bestikkelse i henholdsvis januar og februar 2018, mens der i den tredje sag er afsagt dom om frifindelse i februar 2018. Der er redegjort nærmere for sagerne i årsberetningen for 2017, p. 26 f. og 40 f.

Blufærdighedskrænkelser

§ 232. Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Der var i 2018 én enkelt sag, der førte til domfældelse for blufærdighedskrænkelser.

Fotos af krænkende karakter

Retten i Viborg, dom af 11. september 2018

(AU sag 2018/000601)

En konstabel vedtog i retten at betale 10 dagbøder á 750 kr. for blufærdighedskrænkelser ved på Skive Kaserne at have taget nærfotos af en kvindelig værnepligtigs blottede bryster, bagdel m.v. mens hun sov nøgen på sit værelse, samt ved i flere tilfælde via sin telefon at have sendt disse fotos samt fotos af sit eget erigerede lem til hende. Retten konfiskerede samtidig pågældendes telefon.

Personfarlig kriminalitet og lignende

Vold

§ 244. Den, som over vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Der var i beretningsåret tre tilfælde, der førte til en strafferetlig sanktion for vold, hvilket svarer til året før.

I beretningsåret skete der derudover frifindelse i en voldssag, der er nærmere beskrevet i afsnittet nedenfor om frifindende domme samt i en ankesag, der er beskrevet i afsnittet om supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere årsberetninger.

Sag 1 – Vold under julefrokost på Flyvestation Karup Vestre Landsrets ankedom af 26. september 2018 (Retten i Viborg, dom af 13. marts 2018)

(AU sag 2017/001429)

En seniorsergent blev af Vestre Landsret idømt 40 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af 60 timers samfundstjeneste ved under en julefrokost i december 2017 på Flyvestation Karup at have taget halsgreb på en flyverspecialist.

Landsretten fandt ikke grundlag for at bringe hverken straffelovens § 13 om nødværge eller § 248 om slagsmål i anvendelse. Landsretten lagde som begrundelse for at gøre fængselsstraffen betinget bl.a. vægt på, at voldsudøvelsen fandt sted i forbindelse med en julefrokost, hvor de implicerede havde indtaget spiritus, og hvor der i eftermiddagens løb havde været forskellige kontroverser mellem de to borde, hvor tiltalte og forurettede sad.

Dommen var en stadfæstelse af byrettens dom.

Sag 2 – Vold under julefrokost på Flyvestation Karup Retten i Viborg, dom af 10. september 2018

(AU sag 2018/000314)

En overkonstabel blev idømt 30 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af 40 timers samfundstjeneste ved under en julefrokost i december 2017 på Flyvestation Karup at have tildelt en konstabel et knyttnæveslag i ansigtet.

Som begrundelse for at gøre straffen betinget lagde retten bl.a. vægt på, at volden blev begået under en julefrokost under omstændigheder, hvor tiltalte følte sig provokeret af forurettede.

Sag 3 – Vold på Høvelte Kaserne

Københavns Byrets dom af 1. november 2018

(AU sag 2018/000893)

En værnepligtig fra Livgarden blev idømt 40 dages betinget fængsel ved en dag i juli 2018 på Høvelte Kaserne at have nikket en person en skalle i ansigtet og kort forinden at have slået ud efter personen med knyttet hånd, hvilket slag dog blev afværget af forurettede.

Som begrundelse for at gøre straffen betinget lagde retten bl.a. vægt på, at der forud for episoden havde været en gensidig uoverensstemmelse mellem parterne samt at skadernes omfang var begrænsede.

Uagtsom legemsbeskadigelse

§ 249. Den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, eller særligt hensynsløs kørsel, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.

Der var i beretningsåret én enkelt sag, der førte til en sanktion for uagtsom legemsbeskadigelse.

Betjent ramt af vådeskud i forbindelse med bevogtningstjeneste ved Synagogen i København
(AU sag 2018/000626 m.fl.)

Auditørkorpset modtog i maj 2018 underretning om, at en overkonstabel i forbindelse med bistand til politiet i form af bevogtningstjeneste ved Synagogen i København utilsigtet havde afgivet to skud med sit gevær i et vagtlokale. En polititjenestemand, der befandt sig i lokalet, blev ramt i armen af det ene skud og pådrog sig alvorlig skade, som resulterede i flere operationer og langvarig hospitalsindlæggelse.

Overkonstabelen vedtog den 3. juli 2018 et bødeforelæg på 6.500 kr. for overtrædelse af straffelovens § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse samt militær straffelovs § 27, stk. 2, om pligtforsømmelse af særlig grov karakter, ved at have udvist grov skødesløshed i tjenesten, idet han havde håndteret sit skydevåben på en sikkerhedsmæssig groft uforsvarlig måde.

Trusler

§ 266. Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Der var i beretningsåret to sager, som førte til strafferetlige sanktioner for trusler m.v.

Sag 1 – Trusler med foldekniv i Oksbøllejren
Retten i Esbjerg, dom af 14. december 2018
(AU sag 2018/001094)

En værnepligtig blev idømt 14 dages betinget fængsel for i Oksbøllejren at have truet en anden værnepligtig

med en privat foldekniv og udtalt ”pas på, jeg ikke stikker dig” eller lignende. Han blev ligeledes straffet for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 for at have været i besiddelse af foldekniven, selvom kompagnichefen havde nedlagt forbud mod, at de værnepligtige kunne medtage private knive på tjenestestedet.

Sag 2 – Trusler fremsat på skydebane på Antvorskov Kaserne

Retten i Næstved, dom af 22. januar 2018
(AU sag 2017/001015 m.fl.)

En værnepligtig blev i retten fundet skyldig i september 2017 på skydebanen på Antvorskov Kaserne at have truet en sergent, idet han udtalte, at sergenten ville ”få en kugle i ryggen” eller lignende. Den værnepligtige blev samtidig frifundet for nogle dage forinden at have fremsat trusler over for to kvindelige værnepligtige.

Han blev idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om bl.a. udførelse af 40 timers samfundstjeneste.

Berigelseskriminalitet m.v.

Tyveri

§ 276. For tyveri straffes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

Der har i beretningsåret været to sager, der førte til straf for tyveri.

Sag 1 – Tyveri af pistol fra Dragonkasernen i Holstebro
Retten i Holstebro, dom af 2. juli 2018
(AU sag 2018/000671)

En konstabel blev i juli 2018 straffet med fængsel i 9 måneder for tyveri og overtrædelse af våbenloven ved at have stjålet en pistol fra sin arbejdsplads på Dragonkasernen i Holstebro. Sagen er uddybende beskrevet nedenfor i afsnittet vedr. overtrædelser af våbenloven.

Sag 2 – Tyveri fra arbejdsplads af afskudte granathylstre m.v.
(AU sag 2018/000164 m.fl.)

En sergent vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af straffelovens § 276, jf. § 287, stk. 1, ved at have stjålet 9 stk. afskudte 40 mm granathylstre fra sin

arbejdsplads i forsvaret. Sergenten havde til hensigt at benytte granathylstrene til lysestager.

Bøden omfattede endvidere straf for overtrædelse af våbenloven ved i december 2017 uden politiets tilladelse at have været i besiddelse af de pågældende granathylstre samt en afskudt røgstastergranat i Bornholms Lufthavn.

Mandatsvig

§ 280. For mandatsvig straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279a, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formue- tab

- 1) ved misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne eller
- 2) ved i et formueanliggende, som det påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.

Der har i beretningsåret været én sag, der førte til en strafferetlig sanktion for mandatsvig m.v.

Sag – Misbrug af betalingskort udleveret af forsvaret Østre landsrets anke dom af 14. juni 2018 (Retten i Roskilde, dom af 11. januar 2018)
(AU sag 2017/000966)

En kommandørkaptajn og skibschef for et af forsvarets støtteskibe blev af byretten idømt 60 dages betinget fængsel for mandatsvig, jf. straffelovens § 280, nr. 1, og pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 ved i november 2016 i forbindelse med besøg på en natklub på Malta uretmæssigt at have foretaget private betalinger og hævnninger med et tjenstligt kreditkort for i alt ca. 16.500 kr. Dommen omfattede endvidere straf for afgivelse af urigtig erklæring efter straffelovens § 163 og forsøg på bedrageri efter straffelovens § 279 ved at have afgivet urigtige skriftlige erklæringer om, at betalingerne og hævnningerne på det tjenstlige betalingskort samt en række betalinger på hans private betalingskort ikke var foretaget af ham.

Byretten lagde bl.a. til grund, at det fandtes usandsynligt, at det tjenstligt udleverede kreditkort skulle være *"taget fra ham, uden hans viden, og tilbageleveret til ham, uden at han har lagt mærke til det, og at en eller flere har afluret pinkoden."*

Kommandørkaptajnen ankede dommen til frifindelse.

Østre Landsret frifandt kommandørkaptajnen for forsøg på bedrageri over for sin private bank. Han blev

dømt for at have begået mandatsvig ved at have anvendt det tjenstlige kreditkort til betaling på ca. 7.000 kr. på natklubben, ligesom han blev dømt for afgivelse af urigtige oplysninger og pligtforsømmelse.

Et flertal på fire af landsrettens dommere lagde således til grund, at *"det ikke kan udelukkes, at tiltalte i forbindelse med, at han selv anvendte dels sit private kort dels sit firmakort til betalinger på Club Class og Stiletto Gentlemen's Club under anvendelse af ægte chipkort og rette pinkode, fik afluret pinkoderne, og at tiltalte efterfølgende fik først frataget og derefter tilbageleveret begge kort, således at begge kort uden tiltaltes viden i den mellemliggende periode blev anvendt eller forsøgt anvendt af andre under anvendelse af kortenes chip og rette pinkode.* Flertallet af dommerne fandt det imidlertid på baggrund af sagens bevisførelse godtgjort, at kommandørkaptajnen selv havde anvendt sit tjenstligt udleverede kreditkort for så vidt angår den første af betalingerne på natklubben på ca. 7.000 kr., idet det i denne henseende fandtes at kunne udelukkes, at nogen havde kunnet aflure pinkoden til firmakortet, hvorfor det fandtes godtgjort, at kommandørkaptajnen selv havde anvendt firmakortet i forbindelse med den første betaling på natklubben.

Én dommer i landsretten voterede for stadfæstelse af byrettens dom, men én dommer voterede for, at kommandørkaptajnen i det hele skulle frifindes.

Landsretten fastsatte straffen til 20 dages betinget fængsel. Kommandørkaptajnen søgte efterfølgende Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke landsrettens dom til Højesteret, hvilket nævnet afslog.

Brugstyveri

§ 293 a. For brugstyveri af motorkøretøj straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der uberettiget bruger et motorkøretøj, der tilhører en anden. Under særligt skærpende omstændigheder, herunder navnlig i gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år.

Der var i 2018 én enkelt sag, der førte til en betinget fængselsstraf for brugstyveri.

Sag – Brugstyveri af værnepligtigs bil Retten i Aarhus, dom af 6. september 2018
(AU sag 2017/001257)

En værnepligtig blev idømt 14 dages betinget fængsel med vilkår om behandling af narkotikamisbrug for brugstyveri, idet han en dag i oktober 2017 uberettiget brugte en anden værnepligtigs bil til kørsel i Skive by.

Sanktioner for overtrædelse af den øvrige straffbelagte særlovgivning

Særlovgivningen

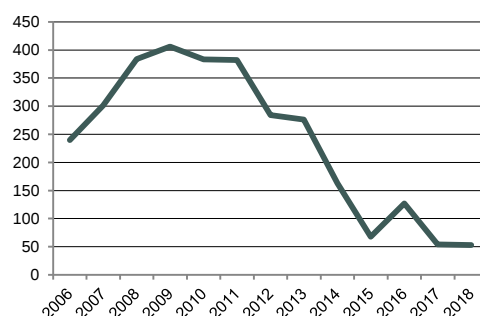
Oversigt

Færdselsloven
Våbenlovgivningen
Beredskabsloven
Dopingloven
Arbejdsmiljøloven

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Indledning

Færdselslovsovertrædelser var tidligere den langt hyppigste forseelse inden for de militære straffesager, men antallet af færdselsforseelser har gennem de seneste år generelt været faldende, således som det fremgår af figur 8. Der har i beretningsåret været 53 sanktioner i færdselssager, hvilket er på niveau med 2017, hvor der var 54 sanktioner.

Figur 8: Antal sanktioner for overtrædelse af færdselsloven 2006-2018.

Flertallet af færdselssagerne vedrører hastigheds-overtrædelser. De øvrige færdselslovsovertrædelser har bl.a. omfattet spirituskørsel, manglende brug af sikkerhedssele og kørsel med håndholdt mobiltelefon, mv.

De fleste sager kan afgøres med bødeforlæg. Ved sanktionsfastsættelsen følger Auditørkorpset i henhold til GM nr. 3/2018 praksis i civile straffesager, herunder taksterne i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager." Minimumsbøderne for overtrædelse af færdselsloven blev forhøjet i 2011. Se herom årsberetningen for 2012.

Færdselsforseelser uden for færdselslovens område og i missionsområder kan efter omstændighederne sanktioneres efter militær straffelovs § 27.

Hastighedssager

Færdselslovens § 4 og §§ 41 ff.

Hastighedssagerne udgjorde i 2018 godt halvdelen af de i alt 53 sanktioner i færdselssager. 25 af sagerne medførte klip i kørekortet.

Auditøren modtager både hastighedssager fra politiets Automatiske Trafikkontrol (ATK) og fra militærpolitiet hastighedskontrol på kaserner og andre militære områder.

Med henblik på at effektivisere sagsbehandlingen og sikre, at hastighedssager ekspederes hurtigt, blev der i 2015 indført en ny bestemmelse i færdselslovens § 118 c om betinget objektivi strafansvar for ejeren (eller den registrerede bruger) af et køretøj i visse sager om hastighedsovertrædelser, der er konstateret ved ATK/fotovogne. Det betingede objektive strafansvar gælder i sager, hvor hastighedsoverskridelsen er på højst 30 %.

Det er Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), der er registreret ejer af forsvarets køretøjer, hvorfor politiet sender bødeforelæg vedr. hastighedsoverskridelser på højst 30 % til FMI, der som udgangspunkt pålægges strafansvar, medmindre en fører erkender at have ført køretøjet.

Hvis FMI ikke kan udpege en fører, der erkender at have ført køretøjet, skal FMI som udgangspunkt betale bøden inden 30 dage fra bødeforelæggets modtagelse.

Såfremt der kan udpeges en militært ansat fører, der erkender at have ført køretøjet, skal sagen oversendes til Auditøren med henblik på udfærdigelse af bødeforelæg.

Eksempel 1 – Bøde og klip i kørekortet for hastighedsovertrædelse ved Borrislejren

Retten i Herning, dom af 7. maj 2018

(AU sag 2018/000408)

En konstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. og et klip i kørekortet ved i marts 2018 ved Borrislejren i Skjern at have ført bil med en hastighed på mindst 68 km/t, selvom højest tilladte hastighed på stedet ved skiltning var angivet til 50 km/t, hvilket udgjorde en overskridelse på 36 %.

Førerretsfrakendelse

Bestemmelserne om betinget og ubetinget frakendelse af førerretten fremgår af færdselslovens §§ 125-126. Førerretten frakendes betinget ved bl.a. hastighedsovertrædelser med mere end 60 % af den tilladte hastighed. Ved kørsel med busser eller lastbiler med en vægt på over 3500 kg dog allerede ved en overskridelse af den tilladte hastighed på 40 % eller derover. Ved flere forhold, højere hastigheder eller gentagelse, kan førerretten frakendes ubetinget.

Der var ikke i beretningsåret sager vedr. hastighedsovertrædelser, der medførte ubetinget førerretsfrakendelse.

Der var i 2018 tre sager vedr. spirituskørsel, der medførte henholdsvis betinget førerretsfrakendelse og kørselsforbud, jf. nærmere herom nedenfor. Der var endvidere én færdselssag vedr. tilsidesættelse af vigepligten, der ligeledes førte til en betinget førerretsfrakendelse, jf. nærmere nedenfor.

Spirituskørsel

Færdselslovens § 53

Det gældende bødeniveau er fastlagt ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.). Det er i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at spirituskørsel med en promille mellem 0,51 og 2,00 som udgangspunkt skal straffes med en bøde svarende til en måneds nettoløn gange alkoholkoncentrationen i blodet. Endvidere frakendes førerretten. Er alkoholkoncentrationen i førstegangstilfælde mellem 0,51 og 1,20 sker der betinget frakendelse. Er den 1,21 promille eller derover frakendes førerretten for tre år. I gentagelsestilfælde er perioden længere. Der henvises uddybende til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager".

Antallet af sager om spirituskørsel er fortsat meget begrænset. Der var i 2018 tre sager om spirituskørsel. To af sagerne medførte betingede førerretsfrakendelser, mens én sag medførte et kørselsforbud.

Eksempel – Bøde på kr. 10.500 og betinget førerretsfrakendelse for spirituskørsel

(AU sag 2018/000177)

En seniorsergent vedtog en bøde på 10.500 kr. og en betinget frakendelse af førerretten i 3 år ved på sit militære tjenestested at have ført bil med en alkoholpromille på mindst 0,57. Bøden blev udmålt på baggrund af pågældendes indtægtsforhold på gerningstidspunktet.

Andre færdselssager

Eksempel – Bøde og betinget førerretsfrakendelse for tilsidesættelse af vigepligten

(AU sag 2018/000247)

En overkonstabel tilsidesatte en morgen i februar 2018 sin ubetingede vigepligt, da han i Rønne kørte ud fra en p-plads uden at overholde sin ubetingede vigepligt, hvorved han stødte sammen med en knallert, hvis fører pådrog sig personskade. Overkonstabelen vedtog en bøde på 2.000 kr. og en betinget frakendelse af førerretten.

Sanktioner for overtrædelse af andre strafferetlige særlove

Indledning

Militære straffesager vedrørende overtrædelser af den øvrige (civile) straffelovgivning er mindre hyppige. Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager, herunder bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelsen i det omfang, der er udfærdiget sådanne på området.

Der er i 2018 udmålt sanktioner i fem sager om overtrædelse af den øvrige straffelovgivning. Disse sager vedrørte overtrædelse af våbenlovgivningen, dopingloven og beredskabsloven og er omtalt nærmere nedenfor.

Våbenlovgivningen

Knivloven

Folketinget vedtog i april 2016 en ny knivlov (Lov nr. 376 af 27. april 2016 om knive og blankvåben m.v.). Loven trådte i kraft den 1. juli 2016. Den samler og forenkler reglerne om knive og blankvåben m.v. i en ny og selvstændig hovedlov.

Med den nye knivlov er kursen over for knive i nattelivet og i kriminelle miljøer blevet skærpet samtidig med, at reglerne for brug af knive til fornuftige dagligdags gøremål er blevet lempet.

Enhåndsbetjente foldeknive er således ifølge knivloven ikke længere kategoriseret som særligt farlige knive, det er forbudt at besidde, herunder på egen bopæl, uden tilladelse fra politiet. Herudover er princippet om, at lovlige knive m.v. kun må medbringes på offentlige steder m.v., når der er et anerkendelsesværdigt formål, udvidet til at omfatte alle knive og blankvåben.

Endelig er der indført en betydelig straffeskærpelse for personer, som tidligere er dømt for vold m.v., og som bærer kniv på steder, hvor der erfaringsmæssigt er høj risiko for vold, f.eks. i nattelivet eller kriminelle miljøer.

Sanktionspåstande i knivsager

Sanktionerne for overtrædelse af den nye knivlov fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Sanktionspåstande i våbensager". Det følger heraf, at førstegangstilfælde af overtrædelse af knivloven straffes med en bøde på 3.000 kr., hvis der er tale om en almindelig kniv. Er der tale om en kniv, som ikke

lovligt kan besiddes, er straffen en bøde på 5.000 kr. Straffen for personer, som bærer kniv i f.eks. nattelivet, og som tidligere er straffet for vold, trusler m.v. er i førstegangstilfælde som udgangspunkt 7 dages ubetinget fængsel, mens straffen i andengangstilfælde som udgangspunkt er 14 dages ubetinget fængsel.

Der har ikke i beretningsåret været sager om overtrædelse af knivloven.

Overtrædelse af våbenlovgivningen, herunder hjemtagelse af våben, ammunition m.v.

Militært personel, der har hjemtaget genstande omfattet af våbenloven, f.eks. efter endt øvelse, vil – foruden et strafansvar efter våbenloven – normalt også skulle drages til ansvar for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. det militære bestemmelsesgrundlag. Hjemtagelse af effekter kan efter omstændighederne henføres under straffeloven, hvor betingelserne for at rejse tiltale for berigelseskriminalitet, f.eks. tyveri fra arbejdsplads, er til stede.

Opbevares genstandene derimod midlertidigt f.eks. på den pågældendes værelse på militært område, vil vedkommende normalt alene blive draget til ansvar for overtrædelse af militær straffelov. Tilsvarende gælder genstande, der er omfattet af fyrværkeriloven.

Såfremt en person derimod ulovligt har tilegnet sig eksempelvis militær ammunition og opbevarer dette på kasernen, vil dette som udgangspunkt medføre straf for overtrædelse af både våbenlovgivningen og straffelovens bestemmelser om tyveri.

Der har i beretningsåret været tre sager, der har ført til straf for overtrædelse af våbenlovgivningen.

Sag 1 – Tyveri af pistol fra Dragonkasernen i Holstebro (arrestantsag)

Retten i Holstebro, dom af 2. juli 2018

(AU sag 2018/000671)

En konstabel var i retten tiltalt for at have stjålet en pistol M/49 fra våbenkammeret på sin arbejdsplads på Dragonkasernen i Holstebro. Han var endvidere tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 192 a, jf. våbenloven, om besiddelse m.v. af skydevåben under særligt skærpende omstændigheder, ved bl.a. at have transporteret pistolen fra kasernen til sin private bopæl og efterfølgende efterladt pistolen ved en rasteplads.

Konstabelen blev ved dom af 2. juli 2018 idømt 9 måneders ubetinget fængsel for tyveri og overtrædelse af våbenloven. Han blev frifundet for overtrædelse af straffelovens § 192 a, idet retten herved bl.a. lagde vægt på, at pågældendes besiddelse af våbnet ikke fandtes at

have medført en nærliggende risiko for, at det ville blive brugt til fare for andre.

Sag 2 – Ulovlig besiddelse af skarp patron, knojern m.v. (AU 2018/000884 m. fl)

En overkonstabel vedtog en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af våbenlovgivningen ved i maj 2018 på en adresse i København, uden tilladelse at have været i besiddelse af 1 stk. skarp patron 5,56 mm, 2 stk. knojern og 2 stk. tåregas spraydåser. Bøden omfattede endvidere straf for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, idet han på samme tid og sted blev fundet i besiddelse af 4,1 gr. hash, 2 jointskod samt ca. 5 gr. ikke lægeordineret cannabisolie.

Sag 3 – Ulovlig besiddelse af skarpe 9 mm patroner på privat bopæl m.v.

Københavns Byrets dom af 25. september 2018 (AU 2018/000896)

En konstabel havde i juli 2018 fundet en æske med 47 stk. skarpe 9 mm patroner i en skrivebordsskuffe på kontoret på sin arbejdsplads. Han blev nogle dage senere fundet i besiddelse af patronerne på sin private bopæl.

Han blev idømt en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af våbenloven og pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 ved ikke at have afleveret patronerne til sikkerhedsofficeren, således at ammunitionen kunne opbevares efter gældende regler om militær sikkerhed i FKOBST 358-1.

Beredskabsloven

Der har i 2018 været én sag, der førte til en sanktion for overtrædelse af beredskabsloven.

Antændelse af ild på kaserne med en lighter

Københavns Byret, dom af 24. september 2018 (AU sag 2018/000731)

En værnepligtig vedtog i retten en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af beredskabsloven ved en morgen i marts 2018 på Livgardens Kaserne ikke at have udvist nødvendig forsigtighed med ild, idet han med en lighter antændte noget rensbenzin på et bord, hvorved en garder fik afsvedet øjenbryn og øjenvipper, ligesom to bjørneskindshuer blev beskadiget.

Dopingloven

Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager. Rigsadvokaten har i

Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Dopingmidler" fastlagt niveauet for sanktionspåstande i dopingsager.

Der har i 2018 været én sag, der førte til en sanktion for overtrædelse af dopingloven.

Besiddelse af anabolske steroider m.v. på kaserne (AU sag 2018/000974)

En værnepligtig blev en eftermiddag i august 2018 på Gothersgade Kaserne fundet i besiddelse af 10 stk. ampuller med anabolske steroider og testosteron. Han vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler.

Arbejds miljølovgivningen

Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile sager straffesager. Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Arbejds miljø" vejledt om behandlingen af sager om overtrædelse af arbejds miljølovgivningen, herunder straffene for arbejdsgivere og ansatte.

I praksis er udgangspunktet ved overtrædelse af arbejds miljølovgivningen en bødestraf, der gradueres efter sagens karakter og grovhed. Arbejdstilsynet afgiver i disse sager en indstilling om en relevant sanktion for den konkrete overtrædelse af arbejds miljølovgivningen, der i almindelighed følges.

Der har ikke i beretningsåret været sager, der har ført til straf for overtrædelse af arbejds miljøloven.

Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme

Retsplejeloven - oversigt

Sager uden sigtelse

- Afvisning af anmeldelsen (§ 749, stk. 1),
- Indstilling af efterforskningen (§ 749, stk. 2).

Sager med sigtelse

Hel eller delvis påtaleopgivelse, hvis

- sigtelsen har vist sig grundløs (§ 721, stk. 1, nr. 1),
- på bevisets stilling (§ 721, stk. 1, nr. 2) eller
- i særlige tilfælde på grund af et uforholdsmæssigt ressourceforbrug (§ 721, stk. 1, nr. 3).

Sager med tiltale

- Frifindelse.

Indledning

I dette afsnit omtales eksempler på sager, som i 2018 er afsluttet *uden* en strafferetlig sanktion, enten fordi anmeldelsen er afvist, efterforskningen er indstillet, påtale er opgivet eller fordi retten har frifundet den tiltalte.

Sager afsluttet uden tiltale

Afslutningen af en straffesag uden tiltale kan efter retsplejelovens regler ske ved afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen eller ved påtaleopgivelse.

Afvisning af anmeldelsen efter retsplejelovens § 749, stk. 1

Eksempel – Auditøren fandt ikke baggrund for at indlede efterforskning på grund af en korporals fejlagtige anvendelse af tjenstligt betalingskort til privat indkøb af flybilletter (AU sag 2018/001184)

Forsvarets Regnskabsstyrelse underrettede i september 2018 Auditøren om, at en korporal ugen forinden havde anvendt sit tjenstlige betalingskort til at betale for indkøb af private flybilletter til USA.

Auditøren traf i oktober 2018 afgørelse om ikke at indlede efterforskning jf. retsplejelovens § 749, stk. 1, idet der på baggrund af sagens oplysninger ikke fandtes at være formodning for, at der var begået et strafbart forhold.

Selvom brug af det tjenstlige betalingskort til privat indkøb efter de gældende retningslinjer ikke er tilladt, lagde Auditøren vægt på, at korporalen dagen efter indkøbet af flybilletterne havde rettet henvendelse til Forsvarets Regnskabsstyrelse og gjort opmærksom på, at han på grund af en fejl havde anvendt sit tjenstlige betalingskort til at indkøb af flybilletterne.

Auditøren oversendte sagen til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning.

Indstilling af efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2

Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan efterforskningen indstilles efter retsplejelovens § 749, stk. 2, hvis der ikke har været rejst sigtelse i sagen.

Eksempel 1 – efterforskning af sag om mulig overtrædelse af retningslinjer for arbejdsmiljøvirksomhed i forbindelse med øvelse i Litauen.

(AU sag 2017/001245)

Hærens Konstabel- og Korporalforening (HKKF) anmeldte i oktober 2017 Hærstaben for at have tilsidesat Forsvarsministeriets retningslinjer for arbejdsmiljøvirksomhed i forbindelse med gennemførelsen af øvelsen SABER STRIKE i Litauen i juni 2016. Ifølge anmeldelsen havde Hærstaben i forbindelse med gennemførelsen af øvelsen undladt at overholde arbejdsmiljølovens regler for hviletid for en række medarbejdere under HKKF.

Auditøren indstillede i august 2018 efterforskningen, da der ikke fandtes at være rimelig formodning om, at der var begået strafbart forhold i sagen. Auditøren lagde bl.a. vægt på, at der ikke fandtes at være grundlag for at antage, at personel ved Hæren forsætligt eller groft uagtsomt havde tilsidesat Forsvarsministeriets retningslinjer for arbejdsmiljøvirksomhed, jf. Forsvarsministeriets Vejledning 061-1, og at der på denne baggrund ikke fandtes at være grundlag for at pålægge hverken personel eller Værnsfælles Forsvarskommando som arbejdsgiver et strafferetligt ansvar. Auditøren begrundede endvidere sin afgørelse med, at det ikke ville være muligt at gøre et eventuelt strafferetligt ansvar gældende, da forholdet måtte anses for strafferetligt forældet, jf. straffelovens § 93, stk. 1, jf. § 92.

HKKF påklagede Auditørens afgørelse til Generalauditøren, der ved afgørelse af 16. november 2018 tiltrådte Auditørens afgørelse under henvisning til de af Auditøren anførte begrundelser.

Eksempel 2 - Helikopter tabte luge under indflyvning til Rigshospitalet

(AU sag 2018/000836)

Auditørkorpset modtog 30. juni 2018 underretning om en sag, hvor en af Forsvarets helikoptere samme dag under en redningsaktion havde tabt en luge til en nøddør under indflyvningen til Rigshospitalet.

Auditørkorpset indstillede efterforskningen i august 2018, da der ikke var rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold.

Sagen er nærmere beskrevet i årsberetningens indledende afsnit om eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2018.

Påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1

Har der i forbindelse med efterforskningen været rejst sigtelse i sagen, og er der efter afslutning af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, kan påtale opgives efter retsplejelovens § 721. I hovedparten af sagerne sker påtaleopgivelsen på *bevisets* stilling efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Eksempel - påtaleopgivelse for blufærdighedskrænkelser på kaserne

(AU sag 2018/001465 m.fl.)

Tre mandlige konstabelelever var sigtet for blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 over for to kvindelige konstabelelever, der boede på samme stue som de mandlige konstabelelever. De to kvindelige konstabelelever var i tilknytning hertil sigtet for grov krænkelse af sideordnet, jf. militær straffelov § 19.

Auditøren opgav i december 2018 påtale i sagen vedrørende de ovenfor anførte forhold. Påtale for blufærdighedskrænkelser blev opgivet under henvisning til sagernes bevismæssige stilling og under henvisning til, at der på den fælles stue havde udviklet sig en omgangstone omfattende nedladende og sjofel tale samt til dels grænseoverskridende adfærd. Under disse omstændigheder fandtes episoderne hverken isoleret eller samlet set at udgøre en overtrædelse af de nævnte bestemmelser.

Fire af de fem konstabelelever blev dog pålagt bødestraf for pligtforsømmelse ved bl.a. at have optaget fotos af egne kønsdele og delt dem med andre på stuen på bl.a. Snapchat. Se herom ovenfor i afsnittet vedr. sager om overtrædelse af militær straffelov § 27.

Frifindelse

Der blev i beretningsåret afsagt tre frifindelsesdomme. Heraf blev to domme anket til landsretten, der i begge tilfælde stadfæstede byretternes afgørelse om frifindelse (den ene med dissens, jf. Atea-sagen nedenfor).

Sag 1 - Frifindelse for vold på diskotek i Slagelse Retten i Næstved, dom af 12. januar 2018

(AU sag 2016/002285 m.fl.)

Auditøren modtog 16. september 2016 en anmeldelse om en voldsepisode, der var foregået natten forinden på et diskotek i Slagelse, hvor flere værnepligtige fra Garderhusarregimentet var involveret.

På baggrund af flere vidneforklaringer afgivet til rapport blev der i marts 2017 rejst tiltale mod én af de værnepligtige for vold og grov vold, jf. straffelovens §§ 244 og 245, ved at have nikket en værnepligtig en skalle, samt ved at have taget halsgreb på en anden værnepligtig og slået denne i hovedet med en flaske.

Under sagens behandling i retten nægtede tiltalte sig skyldig, og da vidnernes forklaringer for retten ikke understøttede tiltalen, blev tiltalte efter påstand fra Auditøren frifundet.

Sag 2 – Frifindelse for modtagelse af bestikkelse i forbindelse med modtagelse af decoder (Atea-sagskomplekset)

Østre Landsrets ankedom af 19. februar 2018 (Retten i Glostrup, dom af 19. oktober 2017)

(AU sag 2016/002096)

Sagen er en del af Atea-sagskomplekset og er nærmere beskrevet i årsberetningen for 2017, side 36 f.

Sag 3 – Frifindelse for misbrug af kreditkort udleveret af forsvaret

Vestre Landsrets ankedom af 25. oktober 2018 (Retten i Aalborg, dom af 15. juni 2018)

(AU sag 2017/000964 m.fl.)

En marineoverkonstabel blev i april 2018 tiltalt for mandatsvig og pligtforsømmelse m.v. ved under en bytur på Malta i slutningen af november 2016 på en bar at have anvendt et tjenstligt kreditkort til betaling og herefter indgivet indsigelse mod hævningerne, der beløb sig til ca. 20.000 kr.

Marineoverkonstabelen blev frifundet i byretten, idet retten bl.a. lagde til grund, at det ikke kunne afvises, at andre i gruppen af ansatte på skibet, som deltog i byturen, kunne have afluret marineoverkonstablen's pinkode og efterfølgende frataget ham det tjenstlige kreditkort og benyttet dette til betaling på baren.

Sagen blev anket til landsretten af Auditørkorpsset med påstand om domfældelse i overensstemmelse med tiltalen for byretten.

Tre af landsrettens dommere voterede for at frifinde marineoverkonstabelen og dermed stadfæste byrettens dom, idet de i overensstemmelse med byretsdommen bl.a. lagde til grund, at det ikke kan udelukkes, at pinkoden til tiltaltes kreditkort kunne være blevet afluret og kreditkortet efterfølgende uberettiget anvendt af andre.

De tre øvrige dommere i landsretten fandt på baggrund af bevisførelsen og efter en samlet vurdering – herunder at tjenstekortet alene var anvendt i den periode, hvor marineoverkonstabelen angiveligt befandt

sig på stedet - at det med tilstrækkelig sikkerhed var bevist, at marineoverkonstabelen var skyldig i overensstemmelse med tiltalen. Disse tre dommere fandt således tiltalte skyldig i overensstemmelse med anklageskriftet.

Under henvisning til stemmeligheden mellem landsrettens dommere blev marineoverkonstabelen frifundet.

Der henvises til den ovenfor under straffelovens § 280 beskrevne sag, der omhandler domfældelse af skibschefen for misbrug af et tjenstligt betalingskort på Malta.

Undersøgelser i arbejdsskadesager

Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i Forsvaret

»4.3. RAPPORTERING

Såfremt en ansat afgår ved døden, skal følgende myndigheder underrettes snarest muligt:

...
• Forsvarets Auditørkorps (FAUK), jf. ref. e.

Ved alvorlig personskade rapporteres således:

...
• Forsvarets Auditørkorps. jf. ref. e.

Ved alvorlig personskade forstås, at der er fare for liv og førtilighed, herunder fare for varigt mén.

Om underretning af Forsvarets Auditørkorps om en arbejdsskade i andre tilfælde end ovenfor anført henvises til ref. e.«

Ref. e: Kundgørelse for Forsvaret B.3-5, (KFF B. 3-5) (Cirkulære om underretning af Forsvarets Auditørkorps i arbejdsskadesager).

Undersøgelser af hændelser, hvor personel er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade i tjenesten mv.

Den militære anklagemyndighed indleder rutinemæssigt en undersøgelse, når dansk militært personel afgår ved døden eller kommer alvorligt til skade i tjenesten. Der foretages i hvert enkelt tilfælde en individuel undersøgelse, der har til formål at fastslå eller udelukke, om der er begået et strafbart forhold. Den militære retsplejelov, retsplejeloven og sundhedsloven m.fl. finder anvendelse i disse sager.

Det følger af Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i forsvaret, at Auditørkorpset skal underrettes snarest muligt, hvis en ansat afgår ved døden. Det gælder også, hvis en ansat pådrager sig alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førtilighed, herunder fare for varigt mén.

Auditørkorpset underrettes endvidere om en arbejdsskade i andre tilfælde end de anførte efter retningslinjerne i Kundgørelse for Forsvaret (KFF) B. 3-5, Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 om underretning af Auditørkorpset i arbejdsskadesager. Auditørkorpset har til opgave at foretage bevissikring i erstatningssager.

Det følger i øvrigt af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 om retten til liv, at der må kræves en uafhængig undersøgelse af omstændighederne omkring soldaters mistænkelige dødsfald i tjenesten, og at de personer, der foretager undersøgelsen, bør være uafhængige af de, der er implicerede i hændelsen.

Europarådets Rekommandation om menneskerettigheder inden for de væbnede styrker og undersøgelser vedrørende dræbte og tilskadekomne danske soldater er nærmere beskrevet i udgivelsen "Den Militære Retsplejeordning", som kan findes på den militære anklagemyndigheds hjemmeside www.fauk.dk.

Undersøgelser i 2018

Auditørkorpset har i beretningsåret foretaget en række undersøgelser af hændelser, hvor dansk militært

personel er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade. Der er redegjort for sagerne nedenfor og i årsberetningens indledende afsnit om nye sager i 2018.

havde været involveret i hændelsen, havde begået et strafbart forhold.

Hylstersprængning under testskydning på skydebane i Oksbøl

(AU sag 2017/000394 m.fl.)

Forsvarsministeriets Auditørkorps modtog den 28. marts 2017 en anmeldelse om et uheld samme dag på Vrøgum forsøgsskydebane i Oksbøl, hvor en sektion ved Hærens Kamp- og Ildstøttecenter foretog træningsskydning med 20 mm NTV riffel. Under skydningen pådrog en seniorsergent sig skade på begge hænder, da der skete en hylstersprængning i forbindelse med en ladning.

På baggrund af konklusionen i havarirapporten fra Hærens Kamp- og Ildstøttecenter kunne det ikke udelukkes, at der var tale om et hændeligt uheld, hvorfor Auditøren opgav påtale i sagen den 16. marts 2018 i henhold til retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Dødsulykke på støtteskibet Absalon

(AU sag 2017/001078)

Auditørkorpset modtog 18. september 2017 en anmeldelse fra Værnsfælles Forsvarskommando om en ulykke, der havde fundet sted samme dag på støtteskibet Absalon under sejllads i Østersøen. En marineoverkonstabel var kommet i klemme i en vandtæt dør og pådrog sig så alvorlig hovedskade, at han kort tid efter afgik ved døden.

Auditøren indstillede efterforskningen i august 2018, idet han på baggrund af sagens undersøgelse, herunder afgivne vidneforklaringer samt tekniske undersøgelser, fandt, at der var tale om en tragisk arbejdsulykke, og at der således ikke var formodning for, at der var begået strafbare forhold i sagen.

Soldater ved at drukne i forbindelse med deltagelse i arrangement i Oksbøllejren

(AU sag 2018/000735)

Auditørkorpset modtog den 26. maj 2018 en særlig hændelsesmelding med oplysning om, at nogle soldater fra Hærens Kamp- og Ildstøttecenter havde været ved at drukne i forbindelse med deltagelse i et civilt arrangement ved Oksbøllejren. Soldaterne var under passage af en sø iført fuld udrustning kommet i problemer med at holde sig oven vande og to soldater var efterfølgende blevet indlagt på hospitalet, heraf den ene med vand i lungerne.

Auditørkorpset indledte en undersøgelse af sagen og konstaterede, at soldaterne havde passeret søen på et forkert sted, hvor vandet var dybere end forventet. Auditøren indstillede efterforskningen i august 2018, idet det blev lagt til grund, at ingen af de personer, der

Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.

Militær straffelov

» § 3,

Loven finder anvendelse på lovovertrædelser, der begås i og uden for den danske stat«

Indledning

En række af de sager, som Auditørkorpset undersøger, vedrører handlinger foretaget i udlandet.

Det kan dreje sig om handlinger foretaget i de internationale missionsområder, hvor danske styrker er indsat, eller handlinger, der f.eks. er foretaget under udstationering eller under internationale øvelser og lignende. Karakteren og antallet af de internationale sager hænger derfor sammen med det danske forsvars operationsmønster.

I nogle af de internationale sager foretager Auditørkorpset udrykning til de konkrete missionsområder i forbindelse med efterforskningen. Det beror dog altid på en konkret vurdering af sagens karakter, hvorvidt auditøren beslutter at sende auditørpersonel til missionsområdet.

Generalauditørens interne retningslinjer for i hvilken type af sager, der som udgangspunkt normalt foretages udrykning, fremgår nærmere af Generalauditør Meddelelse 2/2018. Forsvarsministeriets Auditørkorps rejste i februar 2018 til Estland for at foretage efterforskning i en sag, hvor to militære køretøjer var stødt sammen under øvelse i Estland. Sagen er nærmere beskrevet i årsberetningens indledende afsnit.

Den militære anklagemyndigheds efterforskning i de internationale missionsområder er nærmere beskrevet i udgivelsen "Den Militære Retsplejeordning".

Oversigt over internationale indsatsområder i 2018

Missionsområde Afghanistan

Ved årsskiftet 2014-2015 blev den internationale sikkerhedsstyrke ISAF nedlagt og afløst af den NATO-ledede Resolute Support Mission (RSM), som har til formål at styrke afghanernes evne til at varetage egen sikkerhed og forhindre, at landet igen bliver fristed for terrorister. Det danske styrkebidrag til RSM bestod i 2018 af ca. 160 medarbejdere, der hovedsageligt er samlet i Kabul-området. De danske medarbejdere gennemfører bl.a. træning og uddannelse af afghanske sikkerhedsstyrker og løser militærpolitiopgaver,

transportopgaver og opgaver for Resolute Supports hovedkvarter. Danmark bidrager også til felthospitalet i den internationale lufthavn.

Missionsområde Irak

Det danske militære bidrag til den amerikansk-ledede koalitions kamp mod terrorbevægelsen ISIL – Operation Inherent Resolve (OIR) – består af en række forskellige bidrag, bl.a. et træningsbidrag, der uddanner irakiske soldater, et radarbidrag, et kirurghold, et transportfly-bidrag, et logistik-bidrag samt mindre stabsbidrag, i alt ca. 250 soldater, som er placeret forskellige steder i regionen, herunder på Al-Asad luftbasen i Irak.

Enhanced Forward Presence

NATO besluttede i 2016 at forøge tilstedeværelsen i de baltiske lande og Polen. Enhanced Forward Presence (eFP) initiativet består i hovedsagen af fire bataljoner på hver ca. 1.000 soldater, som er placeret i Estland, Letland, Litauen og Polen. Bataljonerne er til stede på rotationsbasis med en defensiv karakter. Danmark bidrog i 2018 til eFP med et panserinfanterikompagni med de nødvendige stabs- og støttefunktioner, i alt ca. 200 soldater. Det danske bidrag indgik i en britisk bataljon og var placeret i Tapa i Estland.

Baltic Air Policing

På anmodning af de baltiske lande har NATO siden 2004 varetaget den opgave at håndhæve suveræniteten i luftrummet over de baltiske lande (Air Policing), en opgave, som løftes på skift af NATO's medlemslande. Fra januar til maj 2018 varetog Danmark opgaven i form af et bidrag, der talte to operative fly samt to i reserve, samt et mandskab på omkring 50 mand, alle med base i Siauliai i Litauen.

NATO's stående flådestyrke 1

Danmark har i hele 2018 haft kommandoen over den ene af NATO's stående fregatflådestyrker, Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1), en samling NATO-skibe, som primært opererer i Østersøen samt i den nordlige og østlige del af Atlanterhavet, hvor fregatgruppen bl.a. har til opgave at sikre NATO's tilstedeværelse samt gennemføre træningsøvelser. Det danske bidrag til SNMG1 bestod af en fregat samt en personelstab på ca. 130 personer.

NATO's stående minerydningsstyrke i Østersøen og Nordatlanten

Den danske minerydningsenhed Mine Counter Measures Denmark bidrog i sommeren 2018 som en del af NATO's minerydningsstyrke – NATO's Standing NATO Mine Counter Measures Group 1 (SNMCMG1) – til operationen Open Spirit med det formål at finde tilbageværende miner fra 1. og 2. verdenskrig i

Østersøen. Operationen finder sted årligt for at støtte de baltiske lande i at fjerne de gamle miner.

Operation Sea Guardian

Et flertal i Folketinget besluttede den 16. januar 2018, at Danmark kan stille militære bidrag til rådighed for NATO's Maritime Operation Sea Guardian i Middelhavet, som bl.a. har til formål at bekæmpe maritim terror i Middelhavet samt at opbygge og vedligeholde NATO's maritime trusselsbillede i regionen og lave regional maritim kapacitetsopbygning. En større styrke fra Frømandskorpset var indtil juni 2018 indsat på det hollandske støtteskib Karel Doorman, hvor specialoperationsstyrker fra Danmark, Holland og Belgien kunne træne sammen.

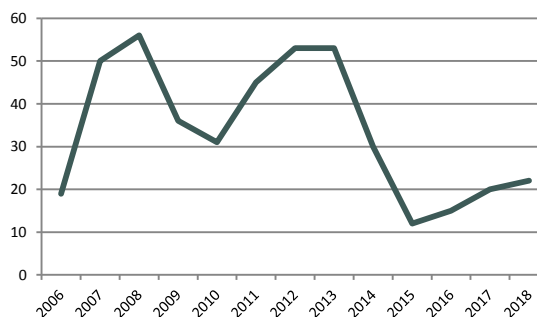
Øvrige missionsområder

Danmark bidrog i 2018 med en bevogtningsdeling og et mindre stabsbidrag til NATO-missionen Kosovo Force (KFOR) i Kosovo, samt med personel til FN-missionerne UNMISS (Sydsudan), MINUSMA (Mali), UNTSO (Mellemøsten) og UNCMAC (Korea). Desuden bidrog Danmark i 2018 til Det Europæiske Grænseagentur FRONTEX's arbejde med at overvåge Europas grænser i form af mandskab og køretøjer, der overvåger dele af kyststrækningen på Kos og bidrager til at identificere migranter og grænseoverskridende kriminalitet, f.eks. menneske- og narkosmugling.

Sager ved de udsendte styrker mv. i 2018

Der er i beretningsåret registreret 22 sanktioner ved de udsendte styrker. Det er en mindre stigning i forhold til 2017, hvor der var 20 sanktioner ved de udsendte styrker, mens der i 2015 og 2016 var henholdsvis 12 sanktioner og 14 sanktioner.

Antal sanktioner

Figur 9. Udviklingen i antallet af sanktioner for forhold i de udsendte styrker 2006-2018.

Størstedelen af sanktionerne for de udsendte styrker i 2018 vedrørte grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, vedrørende eksempelvis

færdselsforseelser og våbenhåndtering, herunder tjenestevåben, der er efterladt frit tilgængeligt og uden opsyn, jf. nærmere herom nedenfor.

Sager om færdselsforseelser

I beretningsåret har hovedparten af sanktioner for grov pligtforsømmelse ved de udsendte styrker vedrørt færdselsforseelser.

Den danske færdselslov gælder ikke i udlandet. Under tjeneste i internationale missioner m.v. træder militære bestemmelser vedrørende regulering af lokale færdselsforhold i stedet for bestemmelserne i færdselsloven. For så vidt angår færdselsforseelser under udsendelse, henvises til bestemmelsesgrundlaget FKOBST O.096-3, Bestemmelser for indsættelse i internationale operationer, kap. 9, der bl.a. omhandler færdselsforhold.

Eksempel 1 – Hastighedsovertrædelse under kørsel i Irak

Retten i Aalborg, dom af 13. juli 2018

(AU sag 2017/000272)

En oversergent blev idømt en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, jf. VFKBST O.096-3, ved i februar 2017 i Al Asad Air Base i Irak at have ført et militært køretøj med en hastighed på mindst 39 km/t, selvom den højst tilladte hastighed på stedet ved skiltning var angivet til 10 MPH/ 16 km/t., hvilket udgjorde en hastighedsoverskridelse på 143 %.

Eksempel 2 – Kørsel i Irak med personbil uden nummerplade og med for høj hastighed

Retten i Aalborg, dom af 16. januar 2018

(AU sag 2017/000316)

En oversergent blev idømt en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, jf. VFKBST O.096-3, ved i Camp Havoc, Al Asad Air Base i Irak at have ført personbil uden nummerplade og med en hastighedsoverskridelse på 55 %.

Eksempel 3 – Kørsel i Estland uden medbragt kørekort

Københavns Byrets dom af 2. oktober 2018

(AU sag 2018/000960)

En konstabel blev idømt en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, jf. VFKBST O.096-3, ved ikke at have medbragt sit kørekort under kørsel i et militært køretøj i Tapa i Estland.

Sager om våbenhåndtering

Eksempel 1 – Utløst skudafgivelse på Al Asad Air Base i Irak

(AU sag 2018/001586)

En konstabel vedtog en bøde på 3.500 kr. for grov pligtforsømmelse ved i december 2018 i Camp Havoc, Al Asad Air Base i Irak at have påsat et magasin på sit gevær M/10 forud for funktionskontrol, hvilket medførte, at han ved påvirkning af aftrækkeren afgav et utilsigtet skud, der gik gennem en containervæg foran ham.

Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på det konkrete faremoment for personskade.

Eksempel 2 – Efterladt pistol uden opsyn i lufthavn i Kabul

(AU sag 2018/000373)

En konstabel efterlod en formiddag i februar 2018 sin personligt udleverede pistol M/49 med tilhørende 2 magasiner med hver 8 patroner frit tilgængeligt og uden påsyn på et fælles toilet i den internationale lufthavn Hamid Karzai i Kabul i Afghanistan.

Konstabelen vedtog en bøde på 3.500 kr. for grov pligtforsømmelse. Det blev ved bødens fastsættelse anset for en skærpende omstændighed, at våbnet først blev fundet efter ca. 2 timer.

Eksempel 3 – Efterladt skarpladt pistol uden opsyn på base i Irak

(AU sag 2018/000114)

En overkonstabel vedtog en bøde på 3.500 kr. for grov pligtforsømmelse, ved en aften i januar 2018 at have tilsidesat gældende bestemmelse for omgang med våben, idet han efterlod sit personligt udleverede håndvåben, en skarpladt pistol M/49, frit tilgængeligt og uden opsyn i et velfærdsområde på KFUM, Camp Havoc, Al Asad Basen i Irak.

Det blev ved strafudmålingen anset for en væsentlig skærpende omstændighed, at overkonstabelen ikke selv opdagede, at han manglede sin pistol.

Andre udlandssager

Eksempel 1 – Konstabel forlod sin post under vagt i Irak

(AU sag 2018/000086)

En konstabel havde i forbindelse med en vagt i Camp Havoc på Al Asad Airbase i Irak uberettiget forladt sin post for at hente sin mobiltelefon, som han i øvrigt ikke havde tilladelse til at medbringe på vagt.

Han vedtog en bøde på 4.000 kr. for vagtforseelse, jf. militær straffelov § 24.

Eksempel 2 – Forladt øvelseslejr i Norge uden tilladelse og taget på værtshus

(AU sag 2018/001417)

En konstabel vedtog en bøde på 3.500 kr. for grov pligtforsømmelse, jf. militær straffelov § 27, stk. 1, ved i

november 2018 under TRIDENT JUNCTURE øvelsen i Norge, at have forladt lejren uden tilladelse og kørt på værtshus, hvor han indtog alkohol i et sådant omfang, at han var synligt beruset, da han returnerede til lejren, selvom det ikke var tilladt at drikke alkohol under øvelsen.

Eksempel 3 – alkoholindtagelse under udsendelse til Tapa i Estland

(AU sag 2018/001472)

En konstabel blev straffet med en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse ved en søndag i november 2018 under en udsendelse til Tapa i Estland i strid med bestemmelsesgrundlaget at have indtaget mere end de to tilladte genstande. Han mødte endvidere ikke tilbage til lejren på det befalede tidspunkt.

Sager vedrørende mulig overtrædelse af reglerne i den humanitære folkeret, herunder undersøgelse af mulige civile tab og indberetninger om mulige overgreb begået af andre landes myndigheder og mulig urigtig rapportering i forbindelse med tilbageholdte.

Den militære anklagemyndighed har i forbindelse med danske styrkers udsendelse til Afghanistan siden 2002 undersøgt en lang række sager om særlige hændelser, herunder mulige civile tab i dette missionsområde.

Under tjeneste i missionsområder kan danske soldater også blive vidner til overtrædelser af den humanitære folkeret eller andre ulovligheder, som begås af allierede styrker eller af modpartens styrker.

Danske soldater har i de senere år i henhold til bl.a. Forsvarskommandoens direktiv 005-1 om forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf haft en udvidet pligt til om muligt at gribe ind overfor, og under alle omstændigheder ad kommandovejen at melde om alle overtrædelser af f.eks. den humanitære folkeret, som observeres i forbindelse med tjenesten. Men også før implementeringen af direktivet i 2004 var danske soldater forpligtede til at melde om sådanne overgreb.

Der kan herom nærmere henvises til tidligere årsberetninger og publikationen "Den Militære Retsplejeordning.

Sag vedrørende soldaters rapporteringspligt i forbindelse med træningsbidrag i Irak

(AU sag 2017/001279)

Forsvarschefen fremsendte i oktober 2017 en redegørelse til Forsvarsministeriets departement for anvendelsen af lokale retningslinjer på Al Asad Air Base i Irak i relation til håndteringen af trofæbilleder og

mistanke om brud på den humanitære folkeret og/eller menneskerettighederne. Da det fremgik af redegørelsen, at der i de udarbejdede retningslinjer var anvendt en formulering, som eventuelt kunne opfattes på en sådan måde, at det militært tjenestegørende personel ikke skulle iagttage den i øvrigt gældende rapporterings- og meldepligt, besluttede Auditørkorpset at indlede en undersøgelse med henblik på at vurdere, om der var begået pligtforsømmelse i forbindelse med udarbejdelsen af retningslinjerne.

Auditøren indstillede efterforskningen i sagen den 3. september 2018, da der ikke fandtes at være formodning for, at der var begået strafbare forhold i sagen.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i Årsberetningen 2017

Hylstersprængning under testskydning på skydebane i Oksbøl

(AU sag 2017/000394)

Auditørkorpset modtog i marts 2017 underretning om et uheld på Vrøgum forsøgsskydebane i Oksbøl, hvor en skytte under skydningen havde pådraget sig skade på begge hænder i forbindelse med en hylstersprængning.

Auditøren opgav i marts 2018 påtale i sagen. Sagen er nærmere beskrevet i afsnittet vedrørende undersøgelser i arbejdsskadesager.

Vådeskud afgivet under skydeøvelse på Borris Skydeterræn

(AU sag 2017/000443)

En oversergent blev i april 2017 ramt i benet af et skud under en skydeøvelse i Borris Skydeterræn.

Auditøren indstillede efterforskningen i sagen den 23. januar 2018, idet han ikke fandt formodning for, at der var begået et strafbart forhold. Sagen blev oversendt til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning.

Misbrug af betalingskort udleveret af forsvaret under ophold på Malta

(AU sag 2017/000966)

En kommandørkaptajn blev i juni 2018 af Østre Landsret dømt for at have begået mandatsvig og afgivelse af urigtige oplysninger m.v., ved under et besøg på en natklub på Malta bl.a. at have foretaget private betalinger og hævnninger med et tjenstligt udleveret kreditkort. Sagen er nærmere beskrevet i afsnittet vedr. sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

Majors udøvelse af vold i forbindelse med fest på militærbase i Tyskland

Vestre Landsrets ankedom af 12. februar 2019 (Retten i Herning, dom af 22. juni 2018)

(AU sag 2017/000727)

En major var tiltalt for at have udøvet vold mod en dreng i forbindelse med et arrangement på en militærbase i udlandet. I forbindelse med arrangementet havde nogle børn fået lov til at sprøjte med vand med en brandslange, og nogle gæster blev ramt. Majoren greb i den forbindelse fat i nakken af en dreng, som herved fik blå mærker i nakken og på halsen.

Byretten lagde til grund, at majorens handling var omfattet af straffelovens § 244 om vold, men at tiltaltes handling var straffri efter bestemmelsen i straffelovens § 14 om nødret, da retten vurderede, at handlingen var nødvendig til afværgelse af truende personskade på grund af drengens brug af vandslangen.

Auditørkorpset ankede sagen til landsretten med påstand om domfældelse i overensstemmelse med tiltalen for byretten.

Majoren blev ved Vestre Landsrets dom af 12. februar 2019 frifundet for vold under henvisning til straffelovens § 13 om nødværge.

Landsretten lagde bl.a. vægt på et notat udarbejdet af Beredskabsstyrelsen vedrørende risici ved brug af vandslanger sammenholdt med en vurdering af den måde, som drengen havde holdt brandslangen på, og udtalte på denne baggrund, at drengens handling var:

"et overhængende angreb over for de personer, der stod relativt tæt på ham, og at angrebet var uretmæssigt. Tiltalte var derfor i en situation, hvor det var nødvendigt at handle for at afværge det overhængende uretmæssige angreb. Efter en samlet vurdering af situationen gik tiltaltes handling ikke åbenbart ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning var forsvarligt. Tiltaltes handling er derfor straffri, jf. straffelovens § 13, stk. 1."

Ulykke på støtteskibet Absalon

(AU sag 2017/001078)

Auditørkorpset modtog den 18. september 2017 en anmeldelse om en ulykke, der havde fundet sted samme dag på støtteskibet Absalon under sejlads i

Østersøen. En marineoverkonstabel var kommet i klemme i en vandtæt dør og pådrog sig så alvorlig hovedskade, at han kort tid efter afgik ved døden.

Sagen er omtalt ovenfor i afsnittet vedrørende undersøgelser i arbejdsskadesager.

Sag vedrørende soldaters rapporteringspligt i forbindelse med træningsbidrag i Irak

(AU sag 2017/001279)

Auditøren indledte en undersøgelse af, om der var begået pligtforsømmelse i forbindelse med udarbejdelsen af lokale retningslinjer på Al Asad Air Basen i Irak i relation til håndteringen af trofæbilleder.

Auditøren indstillede efterforskningen i september 2018, da der ikke fandtes formodning for, at der var begået strafbare forhold i sagen. Sagen er uddybende beskrevet ovenfor i afsnittet om efterforskning af sager i internationale missionsområder m.v.

Ankesager i landsretterne

Der blev i 2018 behandlet seks sager i landsretterne. Sagerne er uddybende beskrevet i afsnittene ovenfor.

Der verserer pr. 1. marts 2019 ingen ankesager vedrørende byretsdomme afsagt i 2018.

Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret

»Artikel 82

Juridiske rådgivere i de væbnede styrker

De Høje Kontraherende Parter skal til enhver tid, og de stridende Parter under en væbnet konflikt, sikre, at juridiske rådgivere er til rådighed, når det er nødvendigt, med henblik på at vejlede militære ledere på passende niveau vedrørende anvendelsen af Konventionerne og denne Protokol og vedrørende den behørig instruks, der skal gives de væbnede styrker om dette spørgsmål«

Tillægsprotokol I af 18. juni 1977 til Genèvekonventionerne af 12. august 1949 vedr. beskyttelsen af ofre i internationale væbnede konflikter.

Indledning

Efter artikel 82 i Tillægsprotokol I til Genèvekonventionerne skal juridiske rådgivere være til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer på passende niveau vedrørende anvendelsen af den humanitære folkeret og den instruks, som de væbnede styrker skal have herom.

Ved Danmarks ratifikation af Tillægsprotokollen i 1982 blev ansvaret for denne rådgivning pålagt Auditørkorpset. Med henblik på at styrke den ekspertise, som den militære chef skal have til sin rådighed for at løse et stigende antal juridiske spørgsmål, besluttede Forsvarsministeriet i 1997 desuden at oprette en særlig militærjuridisk rådgiverordning (MJUR-ordningen).

Den militærjuridiske rådgivers primære opgave er at rådgive militære chefer om anvendelsen af humanitær folkeret m.v. i planlagte og aktuelle militære operationer, ligesom de med henblik herpå deltager i operationsplanlægning og i militære øvelser for at vurdere juridiske spørgsmål i forbindelse hermed.

Herudover bidrager de militærjuridiske rådgivere til undervisningen i humanitær folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder ikke mindst i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse, som gennemføres af forsvarets enheder, inden de bliver udsendt i internationale operationer.

Der var i beretningsåret 10 fastansatte militærjuridiske rådgivere i forsvaret; fem ved Værnsfælles Forsvarskommando, en ved hver af hærens to brigader samt en ved henholdsvis Militærpolitiet, Hærens Efterretningscenter og Specialoperationskommandoen.

Militærjuridiske rådgivere udsendt til internationale operationer

Et vigtigt arbejdsområde for militærjuridiske rådgivere har fra begyndelsen været deltagelse i udsendelser til internationale militære operationer, hvor danske styrker har deltaget.

Under udsendelse vil den militærjuridiske rådgiver blandt andet rådgive militære chefer om anvendelsen af den humanitære folkeret og om reglerne for magtanvendelse. Den militærjuridiske rådgiver yder både konkret rådgivning af staben under planlægning af militære operationer og i form af undervisning af soldaterne. Under løsningen af konkrete militære opgaver er det den militærjuridiske rådgivers rolle at forholde sig til de juridiske udfordringer, der måtte opstå, imens operationerne pågår. Opgaverne under udsendelse kan ud over den traditionelle folkeretlige rådgivning bestå i en række andre opgaver inden for området *operational law* (OPLAW), som f.eks. anden juridisk gennemgang af operationsplanlægning, undervisning i direktiver for magtanvendelse, forhandling af og rådgivning om indholdet af internationale aftaler og behandling af erstatningskrav rettet mod danske udsendte styrker.

I 2018 har danske militærjuridiske rådgivere forrettet tjeneste ved det danske bidrag til Operation Inherent Resolve ved Al-Asad luftbasen i Irak i forbindelse med rotation mellem hold 6 og hold 7 i perioden ultimo januar 2018 til medio februar 2018, samt mellem hold 7 og hold 8 i august 2018.

Generalauditørens opgaver

Generalauditøren varetager det faglige ansvar for uddannelse af militærjuridiske rådgivere i humanitær folkeret. Militærjuridiske rådgivere (MJUR) kan ved eventuel tvivl om fortolkning af den humanitære folkeret rette henvendelse til Generalauditøren eller dennes repræsentant.

Generalauditøren fastsætter uddannelsesmål inden for den humanitære folkeret, ligesom han har ansvaret for planlægning og gennemførelse af MJUR grunduddannelsen. Endvidere kan der anbefales kurser, herunder i udlandet, som militærjuridiske rådgivere bør overveje at deltage i.

I beretningsåret blev den militærjuridiske grunduddannelse ikke gennemført, men Forsvarskommandoen afholdt den såkaldte superbrugeruddannelse i militærmanualen.

Hjemmeværnssager

Hjemmeværnsloven

»§ 7. Som frivillige i hjemmeværnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2

2) er egnede til tjeneste i hjemmeværnet,

3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2, og som

4) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter

Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, kan optages som frivillig i hjemmeværnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan bestemme, at personer, der er ansat ved bestemte myndigheder og virksomheder, eller som har mødepligt ved forsvarrets øvrige myndigheder eller redningsberedskabet, ikke eller kun under bestemte betingelser kan optages som frivillige i hjemmeværnet.«

Lovbekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007 af lov om hjemmeværnet.

Hjemmeværnsdistrikternes og distriktsudvalgenes struktur

Hærhjemmeværnet er inddelt i Landsdelsregion Vest og Landsdelsregion Øst. Hver region er inddelt i seks hærhjemmeværnsdistrikter, som er geografisk identiske med landets politikredse, hvilket blandt andet skyldes, at Hjemmeværnet i dag løser mange opgaver for politiet. Flyverhjemmeværnet og Marinehjemmeværnet er pr. 1. januar 2017 samlet i hver sin myndighed med placering i henholdsvis Vordingborg og Ringsted. Virksomhedshjemmeværnets distrikt blev nedlagt i 2016.

Der er i alt 18 værnssfælles distriktsudvalg fordelt med et til to udvalg ved hvert af de 12 hærhjemmeværnsdistrikter, hvor de er administrativt forankret. Medlemmerne af de enkelte distriktsudvalg mødes 10-12 gange om året og behandler de indkomne ansøgninger.

Formanden for et distriktsudvalg udpeges af forsvarsministeriet efter indstilling af den kommitterede for Hjemmeværnet. Distriktsudvalgets øvrige medlemmer udpeges af forsvarsministeriet efter indstilling fra hver af landets kommunalbestyrelser, jf. Cirkulære om Hjemmeværnets distriktsudvalg, § 3 stk. 2.

Jurisdiktion over hjemmeværnspersonel

Det er alene fast personel i Hjemmeværnet, der er omfattet af Auditørkorpsets strafferetlige jurisdiktion.

Frivilligt personel er i fredstid omfattet af politiets og den civile anklagemyndigheds strafferetlige jurisdiktion. Efter hjemmeværnslovens § 13 er frivillige i Hjemmeværnet kun under krig eller andre ekstraordinære forhold omfattet af reglerne i militær straffelov, militær retsplejelov og militær disciplinarlov.

Screening af frivilligt hjemmeværnspersonel og ansøgere til Hjemmeværnet

Der er etableret en ordning, således at Generalauditøren yder bistand til hjemmeværnsmyndighederne i form af en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i

forbindelse med, at disse er sigtet for eller dømt for strafbare forhold, jf. nærmere herom nedenfor.

Kriterierne for og procedurerne i forbindelse med optagelse i Hjemmeværnet

Som udgangspunkt kan mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, optages som frivillige i Hjemmeværnet, forudsat at de har dansk indfødsret. De skal endvidere for at være egnede til tjenesten i Hjemmeværnet som udgangspunkt være bosiddende i landet og være værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter. Det følger af § 7 i hjemmевærnsloven.

Den lokale hjemmевærnsenhed videregiver modtagne ansøgninger om medlemskab til Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS), der undersøger, vurderer og afgiver fornøden indstilling til Hjemmевærnets Distriktsudvalg, som træffer den endelige afgørelse om optagelse af frivillige i Hjemmевærnet. Distriktsudvalgene er uvildige og uafhængige organer, der er tillagt selvstændig kompetence til at afgøre, hvem der kan optages som frivillig i hjemmевærnet. Afgørelsen kan ikke påklages.

FPS indhenter ved behandling af alle ansøgninger oplysninger om, hvorvidt personen er registreret i Det Centrale Kriminalregister. Er dette tilfældet, anmodes Rigspolitichefen om yderligere oplysninger. Alle oplysninger sendes til Generalauditøren, der på baggrund heraf udarbejder en begrundet udtalelse, der indeholder en vurdering af, om ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering er egnede. Ved vurderingen lægges der vægt på, om udlevering af våben vil kunne udgøre en risiko for misbrug af våbnet (farlighed), samt om tidligere straffe har betydning for den pågældendes værdighed. Udtalelsen sendes til distriktsudvalget. Ordningen er uddybet nedenfor.

Distriktsudvalget foretager den fornødne oplysning af sagen, herunder indhentelse af oplysninger fra den person, som af underafdelingschefen er udpeget til at afholde en obligatorisk samtale med ansøgeren, samt oplysninger fra andre offentlige myndigheder, f.eks. kommunernes social- og sundhedsforvaltninger, jf. Cirkulære om hjemmевærnets distriktsudvalg, § 5. Kommandolægen vurderer ligeledes ansøgerens egnethed.

Distriktsudvalget træffer endelig afgørelse om en ansøgers optagelse på baggrund af de indhentede oplysninger, hvis ansøgeren opfylder de fastsatte krav i hjemmевærnsloven.

Generalauditorens personvurderingssager – baggrund og opgaver

Generalauditørens bistand til hjemmевærnsmyndighederne udgør et væsentligt område inden for Auditørkorpsets opgaver uden for strafferetsplejen. Bistanden omfatter en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmевærnet i forbindelse med, at disse er sanktioneret for strafbare forhold.

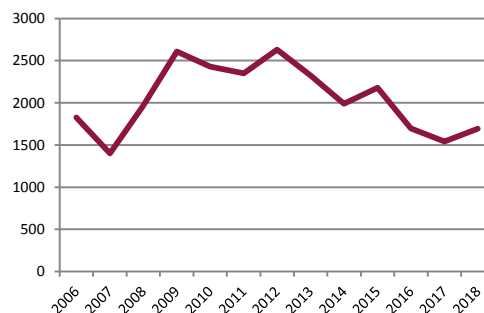

Fig. 1. Det samlede antal ansøgere til Hjemmевærnet 2006-2018. Kilde: Hjemmевærnet.

De juridiske rammer for Generalauditørens vurdering er fastsat på baggrund af en rapport fra Forsvarsministeriets styringsgruppe om et forbedret vurderingssystem i visse personersager fra 1990.

Forsvarsudvalget har ved sin beretning af 1. oktober 1990 til Folketinget tillige udtrykt, at man fandt, at der burde etableres et system til fremskaffelse og behandling af vandelsoplysninger fra politiet ved optagelse i Hjemmевærnet og om medlemmer i Hjemmевærnet, herunder at der burde etableres den fornødne registrering i tilknytning hertil. Udvalget lagde i den forbindelse vægt på, at kontrolordningen vedrørende enkeltpersoner etableres i overensstemmelse med tilkendegivelser fra Registertilsynet (nu Datatilsynet), ligesom der skulle indhentes en udtalelse fra Generalauditøren til brug for Hjemmевærnskommandoen ved vurdering af enkeltpersoners strafferetlige forhold.

Det nuværende kontrolsystem vedrørende frivillige medlemmer af Hjemmевærnet blev etableret med virkning fra 1. januar 1992 med henblik på at øge sikkerheden vedrørende de personer, der som frivillige medlemmer af Hjemmевærnet kan få udleveret skydevåben.

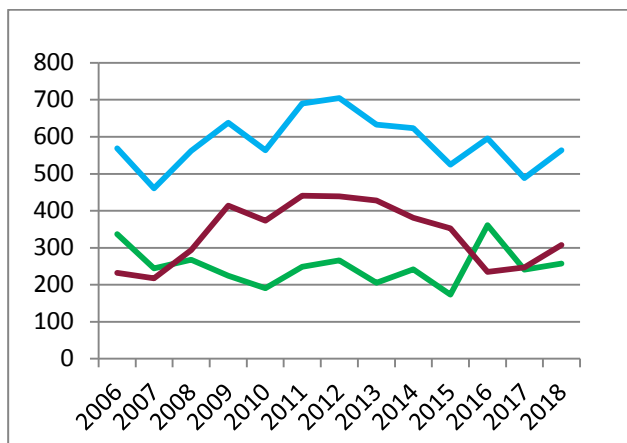

Fig. 2. Det samlede antal indkomne sager om personvurdering af ansøgere og medlemmer 2006-2018 (blå). Ansøgere (bordeaux) og medlemmer (grøn).

Medlemmer

Rigspolitiet underretter vedkommende politidirektør, når et medlem af Hjemmeværnet registreres med strafbare forhold i Det Centrale Kriminalregister. I henhold til databeskyttelses regler om videregivelse af oplysninger er det herefter politidirektørens afgørelse, om der skal ske underretning til Hjemmeværnet. I de tilfælde, hvor denne underretning gives, sendes den strafferetlige afgørelse eller sagens akter til Generalauditøren, der her fungerer som konsulent for hjemmevernsmyndighederne.

Generalauditoriatet foretager herefter en konkret vurdering af sagens strafferetlige elementer og afgiver på den baggrund en udtalelse om den pågældendes egnethed som frivillig i Hjemmeværnet.

Generalauditoriatet afgiver en udtalelse, der kan være positiv, forbeholden positiv eller belastende negativ og anvender i sine udtalelser terminologien "egnet", "muligt egnet" eller "uegnet". Vurderingen af en person som "muligt egnet" angiver, at hjemmevernsmyndighederne på baggrund af de indberettede oplysninger bør have skærpet opmærksomhed med den pågældendes medlemskab. Den endelige afgørelse om medlemskab træffes dog fortsat af hjemmevernsmyndighederne.

Ansøgere

Proceduren er den samme, når der er tale om *ansøgere* til Hjemmeværnet. Der vil dog her altid på forhånd foreligge et samtykke fra den pågældende til at indhente oplysninger hos politiet.

FPS rekvirerer de relevante akter hos politiet, som sender disse til Generalauditøren.

Den endelige afgørelse om optagelse i Hjemmeværnet træffes af vedkommende hjemmevernsdistrikts distriktsudvalg. Distriktsudvalget modtager foruden Generalauditørens udtalelse også akterne fra de straffesager, der har dannet grundlag for udtalelsen.

Kriterier for egnethedsvurderingen

Der anvendes to kriterier i forbindelse med egnethedsvurderingen – et farlighedskriterium og et værdighedskriterium.

I farlighedsvurderingen indgår blandt andet registreringer af visse overtrædelser af straffeloven, herunder vold, samt overtrædelse af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen. I værdighedsvurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, der har medført ubetinget frihedsstraf.

Generalauditoriatets udtalelser i hjemmevernssager indeholder alene en *strafferetlig* vurdering af den pågældendes egnethed til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Kriterier

Farlighed

I vurderingen indgår visse overtrædelser af straffeloven samt overtrædelser af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen

Værdighed

I vurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, som har medført ubetinget frihedsstraf

Der foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag. I vurderingen indgår blandt andet karakteren af lovovertrædelsen, strafudmålingen, antallet af lovovertrædelser og gentagelse af lignende kriminalitet samt den medgåede tid siden lovovertrædelserne blev begået.

Generalauditoriatet vurderer løbende praksis og interne retningslinjer for behandling af hjemmevernssager og afholder et årligt møde med hjemmevernsledelsen med henblik på erfaringsudveksling m.v.

Generalauditoriatet er endvidere i løbende dialog med politiet med henblik på optimering af samarbejdet og

sagsbehandlingstiden for politiets fremsendelse af straffesagsakter til Generalauditøren.

Behandlede sager i 2018

Der har i beretningsåret været en stigning i antallet af indkomne sager i forhold til 2017. Der blev således registreret 564 sager i 2018 mod 488 sager i 2017. Lidt over halvdelen af de indkomne sager vedrørte medlemmer af Hjemmeværnet, hvilket – med undtagelse af 2016 - adskiller sig fra de foregående år, hvor hovedparten af de indkomne sager vedrørte ansøgere.

Der har i 2018 været en vis varians mellem antallet af oprettede og antallet af afsluttede sager, idet der i 2018 er blevet oprettet 100 sager flere, end der er blevet afsluttet.

Personvurderinger af ansøgere i 2018

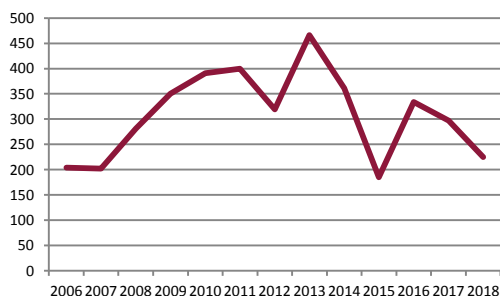

Fig. 3. Antal personvurderinger af ansøgere 2006-2018.

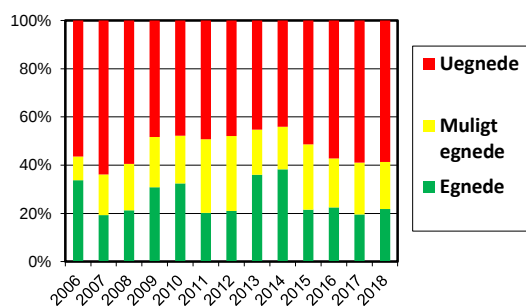

Fig. 4. Personvurderinger af ansøgere 2006-2018. Fordeling af afgørelser i procent.

Ved behandlingen af i alt 238 afsluttede sager blev 49 ansøgere fundet "egnet", mens 44 blev fundet "muligt egnede" og 132 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi ansøgeren trak sin ansøgning.

Personvurderinger af medlemmer i 2018

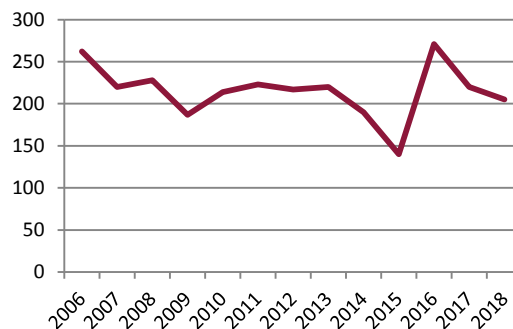

Fig. 5. Personvurderinger af medlemmer 2006-2018.

Ved behandlingen af i alt 226 afsluttede sager blev 78 medlemmer fundet "egnet", mens 39 blev fundet "muligt egnede" og 88 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi sagen var endt med påtaleopgivelse.

I 2018 har ca. en femtedel af de indkomne sager vedrørende frivillige medlemmer omhandlet overtrædelser af knivloven. I beretningsåret har hovedparten af de behandlede sager vedr. knivlovsovertrædelser ført til, at de pågældende medlemmer ud fra en strafferetlig vurdering er blevet erklæret uegnet til fortsat at forrette tjeneste i Hjemmeværnet. Størstedelen af disse sager har omhandlet overtrædelse af knivlovens § 2 i form af besiddelse eller import af ulovlige knive som f.eks. springknive, butterflyknive, kastknive m.v.

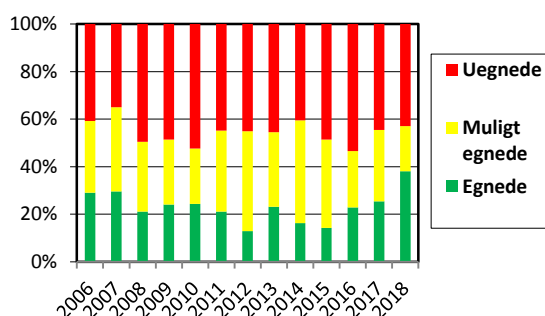

Fig. 6. Personvurderinger af medlemmer 2006-2018. Fordeling af afgørelser i procent.

Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2018

I dette afsnit behandles udvalgte eksempler på udtalelser i såvel ansøgnings- som medlemssager, som Generalauditoriatet har afgivet til hjemmeværnsmyndighederne i 2018.

Ansøgere til Hjemmeværnet

Eksempel 1 - Uegnet

(Sag 2018/000434)

En 23-årig ansøger var i 2017 blev idømt 30 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af 40 timers samfundstjeneste for vold ved i februar 2016 at have slået en kvinde i ansigtet m.v. på et diskotek. Politiet oplyste i denne forbindelse, at ansøgeren ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn/våbentilladelse.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet uegnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev ved egnethedsvurderingen lagt vægt på, at ansøgeren var straffet for vold, og at han ifølge politiets vurdering ville blive nægtet samtykke til erhvervelse af jagttegn/våbentilladelse.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(Sag 2018/000074)

En 43-årig ansøger var i 2010 idømt en dom uden straffastsættelse for bedrageri ved i oktober 2008 at have modtaget ca. 37.000 kr. i sygedagpenge samtidig med, at han havde lønarbejde.

Generalauditoriatet afgav på baggrund af sagens akter en udtalelse til distriktsudvalget om, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at ansøgeren var dømt for bedrageri. I formildende retning blev der lagt vægt på sanktionens karakter og den medgåede tid.

Eksempel 3 – Egnet

(Sag 2018/000658)

En 30-årig ansøger var i 2011 idømt en bøde på 700 kr. for overtrædelse af våbenloven ved uden politiets tilladelse at have været i besiddelse af en jagtriffelpatron.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på bødens størrelse.

Medlemmer af Hjemmeværnet

Eksempel 1 - Uegnet

(Sag 2018/001107)

Et medlem vedtog i 2018 en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af knivloven ved i foråret 2018 uden politiets tilladelse at have erhvervet en springkniv og indført denne til Danmark. Politiet oplyste i denne forbindelse, at medlemmet ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn/våbentilladelse.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet uegnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev ved egnethedsvurderingen lagt vægt på, at medlemmet var straffet for overtrædelse af knivloven, og at han ifølge politiets oplysning ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn/våbentilladelse.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(Sag 2018/000023)

Et medlem blev i november 2017 i retten idømt 14 dages betinget fængsel for brugstyveri af motorkøretøj, ved i 2016 i en periode på ca. et halvt år uberettiget at have brugt en varebil.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet var muligt egnet til at forrette tjeneste i Hjemmeværnet.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at medlemmet var straffet for brugstyveri. I formildende retning blev der lagt vægt på sanktionens karakter.

Eksempel 3 – Egnet

(Sag 2018/000631)

Et medlem var i retten idømt en bøde på 500 kr. for i 2017 at have stjålet varer fra et supermarked til en samlet værdi af ca. 35 kr.

Generalauditoriatet afgav på denne baggrund en udtalelse om, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets og sanktionens karakter.

BILAG

Gældende bødetakster

Øversigt over vejledende bødetakster

(Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2013)

Taksterne for overtrædelse af militær straffelov § 25 er revideret pr. 1. april 2015 i overensstemmelse med taksterne i Rigsadvokat Meddelelse 6/2009 om overtrædelse af værnepligtsloven m.v.

1. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der har pender i militær disciplinarlov

<u>Bestemmelse</u>	<u>Vejledende takst</u>														
§ 11 (ulydighed)	2.500 kr.														
§ 13 (respektstridig optræden)	1.500 kr.														
§ 15 (forskelsbehandling)	2.000 kr.														
§ 16 (uberettiget modtagelse af ydelser)	2.000 kr.														
§ 17 (myndigheds ikke brug)	2.000 kr.														
§ 18 (overordnetes krænkelse)	2.000 kr.														
§ 19 (sideordnetes krænkelse)	2.000 kr.														
§ 23 stk. 1 (offentlig uorden – synlig beruselse i DK)	1.000 kr.														
§ 23 stk. 2 (offentlig uorden – synlig beruselse i udlandet)	2.000 kr.														
§ 24 (vagtforseelse)	2.500 kr.														
§ 25 (ulovligt fravær ved første mødedag)	<table> <tr> <td>Første</td><td>gang</td></tr> <tr> <td></td><td>1.500 kr.</td></tr> <tr> <td>Anden</td><td>gang</td></tr> <tr> <td></td><td>2.000 kr.</td></tr> <tr> <td>Tredje</td><td>gang</td></tr> <tr> <td></td><td>2.500 kr.</td></tr> <tr> <td>Fjerde gang</td><td>3.000 kr.</td></tr> </table> <i>Femte gang nedlægges påstand om ubetinget frihedsstraf</i>	Første	gang		1.500 kr.	Anden	gang		2.000 kr.	Tredje	gang		2.500 kr.	Fjerde gang	3.000 kr.
Første	gang														
	1.500 kr.														
Anden	gang														
	2.000 kr.														
Tredje	gang														
	2.500 kr.														
Fjerde gang	3.000 kr.														

§ 25 (ulovligt fravær efter første mødedag, mere end 10 tjenestedages fravær)	2.500 kr.
§ 26 (militært hærværk)	Se Rigsadvokatens Meddelelse nr. 9/2005 (rettet maj 2011)
§ 27 (pligtforsømmelse, groft uagtsomt)	1.500 kr.
§ 27 (pligtforsømmelse, forsætligt)	2.500 kr.
§ 27 (§ 27 træder i stedet for særlovgivning)	For vejledende bødetakst henvises til den relevante særlovgivning, herunder Rigsadvokatens Meddelelser

2. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der *ikke* har panderter i militær disciplinarlov

Bestemmelse

Vejledende takst

§ 20 (påvirkethed i tjenesten)	2.500 kr.
Påvirkethed i tjenesten i forbindelse med vagt eller andre skærpende omstændigheder	3.500 kr.
§ 21 (overtrædelse af promillegrænser)	2.500 kr.
§ 22 (narko/euforiserende stoffer)	Se Rigsadvokatens Meddelelse 6/2006 (rettet august 2011) med tillæg på 50% af bødens størrelse.

3. Gentagelse (bortset fra overtrædelse af § 25)

2. gangstilfælde

Tillæg på 50 %

3. gangstilfælde

Tillæg på 100 %

Sagsstatistik 2018

1. Det samlede antal oprettede sager i Forsvarsministeriets Auditørkorps

Antal sager oprettet	2014	2015	2016	2017	2018
Straffesager	908	635	739	577 ¹⁾	690
Hjemmeværnssager	623	531	606	488	564
Øvrige sager	457	379	470	401	436
I alt	1.988	1.545	1.815	1.466	1.690

Note

¹⁾ Antallet af oprettede sager for 2017 er berigtiget. Der er korrigeret fra 605 til 577 sager, idet testsager og fejlrettede sager indgik i Årsberetningen for 2017.

2. Straffesager

Anklagevirksomhed^{1),2)}	2014	2015	2016	2017	2018
Oprettede sager	908	635	739	577	690
Verserende sager	213	255	240	97	68
Afsluttede sager ³⁾	920	601	799	671	725

Noter

- ¹⁾ Konkrete straffesager oprettet hos Auditøren samt de tidligere auditørkontorer i København og Karup. Oversigten omfatter ikke generelle sager om strafferet og strafproces samt sager, der er behandlet af Generalauditøren.
- ²⁾ Hvert forhold tælles som en sag.
- ³⁾ Sager afsluttet i Captia ved undladelse af efterforskning i medfør af § 749, stk. 1, indstilling af efterforskning i medfør af § 749, stk. 2, påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, tiltalefrafald efter § 722, stk. 1, og stk. 2, bødevedtagelse, dom, henlæggelse uden yderligere sagsbehandling samt oversendelse til den civile anklagemyndighed, fordi sagen ikke omfatter personer, der er omfattet af den militære retspleje, herunder f.eks. sager vedr. civilt personel, der er registreret i Automatisk Trafik Kontrol (ATK).

Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2018

Tabel 1. Oversigt over sanktioner i militære straffesager						
Karakteren af sanktioner mv. ¹⁾	2014	2015	2016	2017	2018	%
Bødevedtagelse (<i>udenretlig</i>)	256	114	170	101	154	45,3
Tilkendegivelse	4	-	9	3	4	1,2
Tiltalefrafald	9	4	11	16	7	2,1
Dom	113	84	93	194	175	51,5
- heraf frihedsstraf ²⁾	16	27	19	21	25	7,4
- heraf bødestraf ³⁾	97	57	71	171	148	43,5
- heraf psykiatrisk behandling	-	-	-	-	-	-
- andet ⁴⁾	-	-	3	2	2	0,6
I alt	382	202	283	314	340	

<i>Frifindelse</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>5</i>	<i>3</i>	
<i>Ankesager</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>5</i> ⁵⁾	

Noter

- ¹⁾ Der kan indgå flere forhold i én afgørelse
- ²⁾ Domme vedr. betinget/ubetinget frihedsstraf/samfundstjeneste. I beretningsåret 2014 var der 10 domme med ubetinget fængsel og seks betingede domme. I beretningsåret 2015 var der 18 domme med ubetinget fængsel og ni med betinget fængsel. I beretningsåret 2016 var der ni domme med ubetinget fængsel og 10 med betinget fængsel. I beretningsåret 2017 var der 11 domme med ubetinget fængsel og 10 domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2018 var der 16 domme med ubetinget fængsel og ni domme med betinget fængsel.
- ³⁾ Herunder indenretlig bødevedtagelse.
- ⁴⁾ Advarsel, strafbortfald m.v.
- ⁵⁾ 4 domme med 5 tiltalte.

Tabel 2. Fordelingen af sanktioner (lovgivning)						
Fordelingen af sanktioner	2014	2015	2016	2017	2018	%
Militær straffelov	203	126	142	248	270	79,4
Straffeloven	7	7	10	8	12	3,5
Færdselsloven	163	68	127	54	53	15,6
Øvrig særlovgivning	9	1	4	4	5	1,5
I alt	382	202	283	314	340	

Note

Tabel 3a. Fordelingen af sanktioner (værn)						
Værnsfordeling	2014	2015	2016	2017	2018	%
Værnsfælles	1	-	1	-	-	
Forsvarskommando						
Hæren	313	174	247	279	291	85,6
Søværnet	27	14	18	17	20	5,9
Flyvevåbnet	41	14	17	18	29	8,5
Hjemmeværnet	-	-	-	-	-	
I alt	382	202	283	314	340	
- heraf udsendte styrker	29	12	14	20	22	6,5

Tabel 3b. Fordelingen af sanktioner (personelgrupper)

Personelgrupper mv.	2014	2015	2016	2017	2018	%
M3XX / M4XX Officersgruppen	35	18	29	13	27	7,9
M2XX Sergentgruppen	66	43	67	40	43	12,6
M1XX Konstabelgruppen	133	46	71	54	74	21,8
Værnepligtige	147	95	115	207	196	57,6
Øvrige, herunder musikere, mekanikere og myndigheder mv.	1	-	1	-	-	
I alt	382	202	283	314	340	

Statistikken er opbygget efter samme principper som Forsvarsministeriets Personalestyrelses (FPS) statistik over disciplinaraftagelser.

Tabel 4. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Sanktioner Militær straffelov	2014	2015	2016	2017	2018	%
Pligter som underordnet (§ 11 ulydighed mv.) ¹⁾	2	3	-	2	1	0,4
Pligter som overordnet / sideordnet mv.	3	3	1	2	5	1,9
Rusmidler mv.	33	9	28	27	24	8,9
§ 20 påvirkethed (alkohol)	26	4	20	16	12	4,4
§ 20 påvirkethed (narkotika)	-	-	1	-	-	
§ 21 promillegrænser	2	1	-	-	1	0,4
§ 22 narkotikabesiddelse / indtagelse	4	4	5	11	11	4,1
§ 23 offentlig uorden m.v.	1	-	2	-	-	
Andre pligtforsømmelser	165	111	113	217	240	88,9
§ 24 vagtforseelse	-	2	1	4	7	2,6
§ 25 ulovligt fravær	127	83	85	183	167	61,9
§ 26 militært hærværk	-	-	-	1	2	0,7
§ 27 pligtforsømmelse	38	26	27	29	64	23,7
§ 27a strafskærpelse for tortur	-	-	-	-	-	
Forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 28-38)	-	-	-	-	-	
I alt	203	126	142	248	270	

Noter

¹⁾ Der var i 2014 to sager vedr. § 11. I 2015 var tallet én sag vedr. § 11 og to sager vedr. § 13. Der har ingen sager været i denne kategori i 2016. I 2017 har der været to sager vedr. § 11. I 2018 har der været én sag vedr. § 11.

Tabel 5. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Sanktioner Straffelov	2014	2015	2016	2017	2018
Vold m.v.	2	2	6	3	3¹⁾
Berigelse	2	4	3	4	2²⁾
Andet	3	1	1	1	7³⁾
I alt	7	7	10	8	12

Noter

¹⁾ Overtrædelse af straffelovens § 244 (3).

²⁾ Overtrædelse af straffelovens § 276 (1) og § 280 (1).

³⁾ Overtrædelse af straffelovens § 75 (1), § 144 (2), § 232 (1), § 266 (2) og § 293 (1).

Tabel 6. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Sanktioner Færdselslov	2014	2015	2016	2017	2018	%
§ 3 manglende agtpågivenhed	2	-	-	1	1	1,9
Hastighedsovertrædelser	88	29	38	27	28	52,8
- heraf § 4 skiltning	49	11	33	25	21	39,6
- heraf § 42 generel	37	17	5	2	7	13,2
- heraf § 43 tunge køretøjer	2	1	-	-	-	
§ 53 spirituskørsel	2	1	6	3	3	5,7
§ 54 medicin- og narkotika kørsel	-	-	-	-	-	
§ 56 kørsel uden kørekort	28	22	15	-	1	1,9
§ 80 undladt at bruge sikkerhedssele	27	11	44	11	11	20,8
Øvrige bestemmelser	16	5	24	12	9	17,0
I alt	163	68	127	54	53	
- heraf frakendelser af førerret	5	1	9	4	4	7,5
- heraf klip	26	9	22	15	25	47,2

Noter**Tabel 7. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af særlovgivningen**

Sanktioner Øvrige særlove	2014	2015	2016	2017	2018
Våben/fyrværkerilovgivning	6	1	3	2	3¹⁾
Øvrige	3	-	1	2	2²⁾
I alt	9	1	4	4	5

Noter¹⁾ Våbenloven (3).²⁾ Beredskabsloven (1) og doping (1).

3. Hjemmeværnssager

Indkomne sager	2014	2015	2016	2017	2018	%
Indkomne sager	623	525	596	488	564	
- heraf sager vedr. medlemmer	242	173	361	241	307	54,4
- heraf sager vedr. ansøgere	381	352	235	247	257	45,6
Behandlede sager i alt	582	373	705	549	464	

Personvurderinger ¹⁾	2014	2015	2016	2017	2018	%
Egnet til tjeneste	169	60	137	114	127	
- heraf medlemmer	31	20	62	56	78	61,4
- heraf ansøgere	138	40	75	58	49	38,6
"muligt egnet"	146	102	132	130	83	
- heraf medlemmer	82	52	64	66	39	47
- heraf ansøgere	64	50	68	64	44	53
Uegnet til tjeneste	236	163	336	273	220	
- heraf medlemmer	77	68	145	98	88	40
- heraf ansøgere	159	95	191	175	132	60
Antal udtalelser	551	325	605	517	430	
Udtalelser vedr. medlemmer	190	140	271	219	205	47,7
Udtalelser vedr. ansøgere	361	185	334	297	225	52,3
Henlagte uden udtalelse ²⁾	31	48	100	32	34	
Behandlede sager i alt	582	373	705	549	464	

Noter

¹⁾ Procent af afgivne udtalelser vedr. henholdsvis medlemmer og ansøgere (afrundet).

²⁾ Denne kategori omfatter navnlig sager, hvor medlemmet har udmeldt sig af Hjemmeværnet, eller ansøgeren har opgivet sin ansøgning om optagelse i Hjemmeværnet, inden Generalauditørens udtalelse foreligger.

Generalauditøren
Kastellet 14A
2100 København Ø

Telefon: :+ 45 7281 1040
E-mail: FAUK-MYN@MIL.DK
WEB: WWW.FAUK.DK

EAN: 5798000201996
CVR: 16 28 71 80
ISBN 978-87-92431-14-1